СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 25 ВЕРЕСНЯ 2009 РОКУ ЧИСЛО 39 VOL. CXV FRIDAY, SEPTEMBER 25, 2009 No. 39

Зустріч В. Ющенка з представниками української громади

Левко Хмельковський

НЮ-ЙОРК. – Президент України Віктор Ющенко 22 вересня в приміщенні Українського музею провів зустріч з представниками української громади США. У зустрічі взяли участь дружина Президента Катерина Ющенко, члени делеґації на 64-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН – заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони Посол Костянтин Грищенко, Постійний представник України в ООН Посол Юрій Сергеєв, а також Посол України в США Олег Шамшур, Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев, Посол Валерій Кучинський, голова Секретаріяту Президента України Віра Ульянченко, радник Міністерства оборони генерал-майор Леонід Голопатюк, інші представники української держави.

Президент України Віктор Ющенко під час зустрічі з представниками української громади 22 вересня в Українському музеї Ню-Йорку.
Фото: Л. Хмельковський

Перед початком зустрічі В. Ющенко оглянув виставку творів українського художника і скульптора Ігоря Гречаника.

Після виконання гимну України Президента В. Ющенка представив голова управи музею проф. Ярослав Лешко, який розповів про здобутки музею і нагадав, що подружжя Ющенків вже вдруге відвідує музей.

Під час зустрічі В. Ющенко ознайомив представників громади з сучасними внутрішньополітичними процесами в Україні, а також поінформував про внесені ним до Верховної Ради ініціятиви щодо конституційних змін. Президент відзначив важливу ролю української громади США у відстоюванні інтересів України, подякував українській спільноті Америки за допомогу Україні в її національній розбудові, за їхню державницьку позицію у важливих для України питаннях.

Президент підкреслив, що напе-

(Закінчення на стор. 3)

Свято Незалежности України в українських громадах

КЛІВЛЕНД, Огайо

Українська громада Великого Клівленду – сивочолі ветерани Української Повстанської Армії, дивізійники, інші учасники національно-визвольних змагань, представники середнього покоління української еміґрації, новоприбулі, молодь і діти – зібралися під покровом Української православної церкви св. Трійці Київського патріярхату в Норт-Роялтоні, де настоятелем є о. митрат Богдан Згоба, аби відсвяткувати 18-ліття незалежної України.

Розпочалося святкування Молебнем до заступниці і хоронительки України Матері Божої, який відслужив собор священиків українських греко-католицьких і православних церков Київського патріярхату. Відтак з хоругвами і релігійними піснями учасники торжества зібралися біля пам'ятника жертвам Голодомору в Україні, встановленого на подвір'ї храму. На столику, накритому вишиваним рушником, виграївали на сонці пишні й рум'яні українські калачі-плетенки. Священики відслужили Панахиду за жертвами Голодомору, за всіма, хто віддав своє життя за волю

(Закінчення на стор. 9)

НЮ-ЙОРК

17 вересня в Українському інституті Америки відбулось урочисте прийняття з нагоди 18-річчя Незалежнсти України. Постійне представництво України при ООН і Генеральне консульство України в Ню-Йорку запросили на свято дипломатів, представників закордонного українства, журналістів.

Офіційною частиною провадила радник Постійного представництва України при ООН Марта Кокольська. Дует „Сестри Орос" виконав гимн України. Постійний представник України при ООН, Посол Юрій Сергеєв привітав численних гостей і виголосив промову про незалежну українську державу. Він також привітав Генерального консула України в Ню-Йорку Посла Сергія Погорельцева з початком праці на новій посаді. Присутні заспівали „Многая літа".

Потім для гостей співали сестри Орос, грала на скрипці Інеса Тимочко-Декайло, на фортепіяні – Заслужений діяч мистецтв України Оксана Лиховид, тривало дружнє спілкування учасників вечора.

Левко Хмельковський

На прийнятті в Ню-Йорку (зліва) Постійний представник України при ООН, Посол Юрій Сергеєв з дружиною Наталею, Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев з дружиною Світланою, дует „Сестри Орос".
Фото: Л. Хмельковський

Генеральний консул України в Ню-Йорку Посол Сергій Погорельцев (праворуч) з другим заступником президента Українського Народного Союзу Михайлом Козюпою і його дружиною Анною.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Ющенко: стосунки зі США – стратегічні

НЮ-ЙОРК. — Президент Віктор Ющенко знову наголосив, що Україна і США є стратегічними партнерами, і що діялог між ними потребує, за його словами, більшого наповнення. Промовляючи 22 вересня в Раді зовнішніх взаємин у Нью-Йорку, куди він приїхав для участи у 64-ій сесії Генеральної асамблеї ООН, В. Ющенко ще раз заявив, що інтеґрація України з НАТО та її майбутнє членство в альянсі нікому не становлять загрози. „Членство України в НАТО, наша інтеґрація з НАТО, — це не є думка, як зробити проблему комусь, а як дати ключову відповідь для власної нації, як отримати надійний модель безпекової політики. А в сьогоднішньому, перш за все европейському, світі це можливо лише одним способом — через европейський модель колективної безпеки“, – заявив український Президент. В. Ющенко висловив оптимізм щодо членства України в НАТО і додав, що громадська думка поступово схиляється до такої перспективи. Директор Центру військово-політичної анализи „Hudson Institute“ Ричард Вайтс вважає виправданим занепокоєння В.Ющенка безпекою України. Президент В. Ющенко нагадав, що українська Конституція дає ґарантії, що на території України не буде розміщена жодна військова база, і висловив сподівання, що Росія виведе з Криму свою Чорноморську фльоту у травні 2017 року. Президент В. Ющенко, однак, визнав, що українсько-російськими взаєминами сьогодні пишатися не можна. У рамках 64-ої сесії заплановано також зустрічі В. Ющенка з генеральним секретарем НАТО Андерсом Фоґ Расмусеном та керівником продовольчої програми ООН Жаком Дюфом. (*Бі-Бі-Сі*)

Патріотичний проєкт почався на Волині

ЛУЦЬК. — З героями боротьби за незалежну Україну і пам’ятними місцями тієї боротьби, а також жертвами тоталітарних режимів ознайомить молодь патріотичний проєкт „Маршрутами поколінь“, що почався на Волині. Його організаторами є Луцька міська рада, а також обласна організація Пласту і Братство вояків ОУН-УПА Волинського краю. Першим кроком стало вшанування пам’яті полеглих вояків УПА в селі Новий Загорів, де в роки війни відбувся один з найвідоміших боїв повстанців з гітлерівськими загарбниками. Серед наступних заходів, що незабаром відбудуться, – зустрічі з жертвами тоталітарних режимів, які дивом вижили, вшанування пам’яті вояків УПА, котрі загинули під час визволення Горохова, віче-реквієм, присвячений річниці Колківської республіки, вшанування пам’яті прославлених повстанських командирів Сергія Качинського і Дмитра Клячківського. Цікавим етапом проєкту стане обласний конкурс учнівських творчих та наукових робіт під назвою „У зморшках героїв – вогонь боротьби“. На основі зібраних матеріялів буде укладено та видано путівник „Маршрути поколінь – спогади героїв очима молодих“. У рамках проєкту плянується також підготування пересувної виставки інформаційних та фотоматеріялів, ознайомлення молоді з героїчними місцями визвольного руху Волині та участь молоді в їх впорядкуванні. Патріотичний проєкт „Маршрутами поколінь“ триватиме в містах і селах области до лютого 2011 року. Меценатами виступили фонд „Пам’ять, відповідальність та майбутнє“ (Німеччина), всеукраїнська благодійна організація „Турбота про літніх людей в Україні“. (*„День“*)

Світовий банк дав Україні 400 млн. дол.

ВАШІНҐТОН. — Рада директорів Світового банку затвердила для України першу програмну позику на реабілітацію фінансового сектора в сумі 400 млн. дол. Таке рішення ухвалили на засіданні у Вашінґтоні 17 вересня, повідомляється на офіційному сайті Світового банку. Позика буде спрямована на забезпечення прозорого процесу рекапіталізації банків, як за рахунок приватного фінансування, так і за рахунок бюджетних ресурсів, де приватне фінансування неможливе. Крім того, проєкт підтримує поліпшення законодавства у сфері фінансового одужання банків, зі зниженням його вартости для платників податків, а також для підтримки фонду вкладів фізичних осіб. Світовий банк нагадує, що другий транш позики буде націлений на реструктуризацію сектора, юридичне та реґуляторне вдосконалення, що зробить його стійкішим до можливих подальших криз. Раніше повідомлялося, що розмір другого траншу може становити 350 млн. дол. (*Радіо „Свобода“*)

Аллі Горській було б 80

КИЇВ. – Аллі Горській, відомій українській художниці-шістдесятниці та правозахисниці, виповнилося б 18 вересня 80 років, якби її не убили у розквіті сил. Усі соратники А. Горської з славнозвісного Клюбу творчої молоді були переконані, що це убивство — справа КҐБ. Ті, хто вижив у репресіях, ті, хто знав А. Горську особисто, зібралися 18 вересня біля її помешкання на розі вулиці Терещенківської у Києві. „Горська була однією з перших, хто підписував усі документи проти переслідувань і репресій. Вона писала листи політв’язням, підтримувала їх на засланні, а також зустрічала й допомагала тим, хто повертався з таборів. Вона дуже любила людей й прагнула їм допомогти“, – сказав Євген Сверстюк. Історик Сергій Білокінь теж особисто був знайомий з А. Горською. Він навіть їздив додому до одного слідчого у цій справі, щоб ознайомитися з документами. На його думку, „нічого у тій справі не трималося купи“. Дослідивши терор радянської системи, С. Білокінь дійшов висновку, що ця система завжди „убивала тих, з ким не могла домовитися“. А. Горська була саме такою. Вона жодного разу не пішла на поступки перед КҐБ. І це при тому, що нищили те, чим вона жила – її твори. Так уночі розбили на друзки щойно завершений вітраж у Київському університеті ім. Тараса Шевченка. Вітраж зображав Т. Шевченка, який пригортав до себе дівчину-Україну. До наших днів вціліли деякі монументальні художні композиції у Маріюполі, Донецьку, Краснодоні. (*Радіо „Свобода“*)

В. Путін відмовився від зустрічі з Ю. Тимошенко

МОСКВА. — Візита в Україну прем’єр-міністра Російської Федерації Володимира Путіна, яку оголошено на жовтень, не відбудеться. В. Путін відмовився проводити дуже часті зустрічі з прем’єрміністром Юлією Тимошенко, щоб не створювати видимість її підтримки офіційною Москвою в період президентської виборчої кампанії. Водночас Президент Віктор Ющенко отримав можливість активізувати взаємини з Росією – не виключено, що він поїде на зустріч СНД у Кишиневі, де зможе зустрітися з Президентом Росії Дмитром Медведєвим. Протягом останніх двох тижнів велося активне підготування цієї зустрічі – про це говорили і Посол України в Російській Федерації Костянтин Грищенко, і прес-секретар Володимира Путіна Дмитро Пєсков, який підтвердив, що візиту російської делеґації до Харкова заплянувано на початок жовтня. Однак, як стало відомо, кілька днів тому бюро російського прем’єра повідомило бюро Ю. Тимошенко про відмову від досягнутих домовленостей. Засідання економічного комітету не скасовується, а лише переноситься та буде проведено разом з засіданням Ради глав урядів СНД, яке відбудеться в Ялті 19-20 листопада. (*„Кореспондент“*)

Поховали з почестями

УЖГОРОД. — Через 70 років після загибелі січовиків Карпатської України останки десяти з них поховали з належними військовими почестями. Церемонія перепоховання відбулася 14 вересня на Верецькому перевалі, розташованому на межі Львівської та Закарпатської областей. Січовиків перепоховали згідно з християнськими традиціями, священики відслужили на честь загиблих Панахиду, а військова оркестра, почесна варта та салютна команда Львівського інституту сухопутних військ віддали військові почесті героям, які загинули за Україну, повідомили 17 вересня у прес-службі Львівської обласної ради. Пошуком їхніх поховань та організацією гідного перепоховання займалось обласне комунальне підприємство „Доля“. Вдалося встановити, що більшість вояків була галичанами, членами мілітарної організації „Карпатська Січ“, які потрапили в полон до угорців 15 березня 1938 року після битви на Красному полі – рівнині на правому березі Тиси поблизу Хусту. 17 березня 1939 року поблизу Верецького перевалу угорці передали полонених українців польським прикордонникам – саме в цьому місці пролягав новостворений кордон між Польщею й Угорщиною. Невдовзі на Верецькому перевалі польські жандарми полонених розстріляли, за різними даними, від 500 до 600 вояків Карпатської України. (*„Львівська газета“*)

Фракція БЮТ не голосуватиме за підвищення соцстандартів

КИЇВ. — Фракція Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ) не голосуватиме за жоден з п’яти законопроєктів стосовно підвищення соціяльних стандартів. Про це 22 вересня під час пленарного засідання парляменту заявив провідник фракції БЮТ Іван Кириленко, коментуючи розгляд відповідних законопроєктів. І. Кириленко від імені фракції вибачився перед депутатом з фракції Бльоку Литвина Олегом Зарубінським за те, що БЮТ не підтримуватиме його законопроєкту. І. Кириленко також звернувся до голови Верховної Ради Володимира Литвина з метою економії часу взагалі не запитувати у депутатів від БЮТ про їхню позицію стосовно цих законопроектів. (ВР вирішила, що народні депутати голосуватимуть за проєкти законів щодо соцстандартів не за допомогою системи „Рада“, а підняттям рук і вголос підтверджуючи свою позицію щодо законопроєкту – УНІАН). „Навіть не піднімайте депутатів нашої фракції, ми голосувати не будемо“, – сказав І. Кириленко. Провідник фракції БЮТ зауважив, що його політична сила виступає за підвищення соціяльних стандартів, але це має відбуватися виключно після надання всіх необхідних економічних розрахунків. ВР зараз розглядає п’ять законопроєктів щодо підвищення соціяльних стандартів. (*УНІАН*)

Православні Церкви розпочали обережний діялог

КИЇВ. — Дві найбільші православні конфесії України – УПЦ Московського патріярхату (УПЦ МП) та УПЦ Київського патріярхату (УПЦ КП) – нарешті розпочали діялог щодо можливости їх об’єднання і створення єдиної Православної Церкви. Після того, як 9 вересня Синод УПЦ МП ухвалив рішення про створення комісії для підготування діялогу з УПЦ КП, Синод УПЦ КП 14 вересня затвердив склад такої самої групи від Київської патріярхії. Соціологічні дослідження багатьох років фіксують стійку тенденцію в суспільстві до створення Помісної Церкви, і це бажання суспільства треба враховувати. Причиною стало й нещодавнє звернення єпископату УАПЦ до Вселенського Патріярха Вартоломея з проханням узяти під свій омофор цю конфесію. „Наразі ми маємо лише перший крок до міжцерковного порозуміння – діялог на рівні міжособистісних зустрічей і роботи спеціяльних комісій, – сказав експерт-релігієзнавець Андрій Юраш. – Другим кроком мали б стати ширші наради за участю єпископів, а третім, завершальним – об’єднавчий собор. Позитивом є те, що в УПЦ МП відкинули попередню ультимативну формулу – спочатку покаяння, потім діялог. Однак, чи дійде наступних етапів – сумнівно“. (*„Львівська газета“*)

Губернатор Ню-Джерзі зобов’язався створити Комісію спадщини Східньої Европи

РАТЕРФОРД, Ню-Джерзі. — Губернатор Ню-Джерзі Джан С. Корзайн 14 вересня зобов’язався створити штатову Комісію спадщини Східньої Европи.

Промовляючи на почастунку в домі Камілі Гук-Масер, члена Губернаторської етнічної дорадчої ради, губернатор Дж.С. Корзайн заявив, що підпише відповідний указ створення 16-членної комісії ще перед кінцем цього року, підкреслюючи, що це станеться незалежно від вислідів губернаторських виборів у Ню-Джерзі.

Передбачається, що згадана комісія буде складатися з чотирьох поляків, трьох українців, двох мадярів, двох словаків та інших осіб. Крім того, члени комісії будуть потрібні в різних комітетах. (Покищо на мережі губернатора немає жодної інформації стосовно Комісії спадщини Східньої Европи.)

На прийнятті в домі К. Гук-Масер були присутні представники польської, української, мадярської, білоруської, македонської і словацької громад штату.

Серед зібраних були Михайло Козюпа, член Губернаторської етнічної дорадчої ради, який є також другим заступником президента Українського Народного Союзу, а також Рома Лісович, головний касир УНС.

У своїй промові губернатор Дж. С. Корзайн віддав належне імігрантам, підкреслюючи їхній вклад в економіку та культуру США. „Ми живемо в етнічно різноманітному суспільстві. Ми виростали разом, і дуже важливим є, щоб ми працювали разом. Тому нам потрібно Комісію спадщини Східньої Европи“, – підкреслив Дж. С. Корзайн. Крім того, він зазначив, що однією з його першочерговостей є турбота про освіту молодої ґенерації, включно з дітьми імігрантських родин.

Губернатор зосередив окрему увагу на польській громаді, заявляючи: „Немає більшого прихильника США, як Польща“, підкресливши ролю, що її відіграли поляки під час утвердження цієї країни.

Губернатора Ню-Джерзі Джана С. Корзайна (праворуч) вітають в домі Камілі Гук-Масер (зліва) Михайло Козюпа, Пітер Іґлер і К. Гук-Масер.
Фото: Маркіян Гадзевич

Зустріч...

(Закінчення зі стор. 1)

редодні президентських виборів українське суспільство знову перебуває на переломі своєї історії. Він наголосив, що як Президент ґарантує, що вибори пройдуть у повній відповідності до світових демократичних стандартів. „Вибори президента будуть відкритими. Я не дозволю ніяких інтриґ, я все зроблю, щоб кожен громадянин міг реалізувати своє право вибору“, – запевнив В. Ющенко. У тривалій, одногодинній промові В. Ющенко вів мову про необхідність зміни ставлення українського суспільства до НАТО, примирення ветеранів Другої світової війни і визнання усіх ветеранів на державному рівні, відновлення правдивої історії України, досягнення згоди Церков. У своїй промові В. Ющенко критично оцінив стан та діяльність уряду і Верховної Ради.

Наприкінці зустрічі Президент вручив державні нагороди України видатним представникам української громади США. Указ про нагородження зачитала В. Ульянченко.

Орденом Ярослава Мудрого IV ступеня нагороджений громадський діяч Євген Стахів; орденом Княгині Ольги III ступеня – президент Фундації ім. Івана Багряного Галина Воскобійник, почесний член Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Наталя Даниленко, віце-президент Світової організації українських лікарських товариств Роксоляна Горбова, співзасновник Фонду допомоги дітям Чорнобиля Надія Матківська, громадська діячка Соня Соутус, президент Українського комітету з прав людини Уляна Мазуркевич; орденом „За заслуги“ III ступеня – громадський діяч Мирон Куропась і директор Українського музею-архіву в Клівленді Андрій Фединський.

Опісля відбулося дружнє спілкування учасників зустрічі.

Продовження фоторепортажу про зустріч в Українському музеї і вручення державних нагород – в наступному числі „Свободи

Посол України в США Олег Шамшур і Президент України Віктор Ющенко під час зустрічі з представниками української громади.

Указ про нагородження громадських діячів діяспори зачитала голова Секретаріяту Президента України Віра Ульянченко.

Президент України Віктор Ющенко вручає орден „За заслуги“ громадському діячеві Миронові Куропасеві, Почесному членові Головного уряду Українського Народного Союзу, колишньому першому заступникові президента і колишньому головному радному УНСоюзу.

АМЕРИКА І СВІТ

Відбуються 64-та сесія Генеральної Асамблеї ООН

НЮ-ЙОРК. — До Ню-Йорку 21 вересня з'їхалися світові провідники, щоб взяти участь у 64-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН. Вперше на сесію прибув Президент США Барак Обама. Увага провідників світу була прикута саме до нього. Були протестовані нові підходи у зовнішній політиці, які запроваджує новий уряд США. Це – намагання знайти порозуміння з Росією та мусульманським світом, прискорити мирний процес між Ізраїлем та Палестинською автономією. Одним з найскладніших у цьому переліку вважають проблему Ірану, зокрема його ядерну програму. Іранське керівництво дещо раніше виступило з ініціятивою щодо відновлення шестисторонніх переговорів з цього приводу. Тепер перед розвинутими країнами світу стоїть завдання зформулювати спільну політику на майбутні переговори. Державний секретар США Гілярі Клінтон заявила: „Ми підходимо до цього серйозно і в найближчому часі побачимо, наскільки серйозний Іран. Це не процес заради процесу. Ми не маємо наміру вести безрезультативні дискусії". Щодо загальних дебатів, то 22 вересня Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун відкрив спеціяльну сесію щодо кліматичних змін на плянеті. На засіданні були присутні 90 президентів та прем'єр-міністрів з різних країн світу. 23 вересня представники усіх 192 країн-членів ООН відкрили дебати 64-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН. Зранку перед членами Асамблеї виступив Президент США Б. Обама. Він вималював своє бачення нової світової кооперації і наголосив на необхідності пошуку нових підходів у міжнародній політиці XXI ст. У цей же день увечорі на сесії виступив Президент України Віктор Ющенко. Окрім того, Президент Укаїни мав на меті перевести ряд двосторонніх зустрічей: з президентами Бразилії, Фінляндії, Литви, Генеральним секретарем НАТО. Поза сесією ООН програма В. Ющенка включала зустрічі з українською та єврейською громадами та представниками підприємницьких кіл США. *(„Голос Америки")*

Б. Обама підтвердив відмову від плянів ПРО в Чехії

ВАШІНҐТОН. — Президент США Барак Обама в телефонній розмові з чеським прем'єр-міністром Яном Фішером повідомив його про відмову Вашінґтону від розміщення радіолокаційної станції в Чехії. Про це 17 вересня повідомили чеські засоби масової інформації, з посиланням на дипломатичне джерело. Пізніше прес-секретар прем'єра Роман Пророк підтвердив інформацію про те, що телефонна розмова справді відбулася і що про її зміст поінформований Президент Чехії Вацлав Клаус. На запитання про конкретний зміст розмови Р. Пророк відповів, що уряд Чехії пізніше виступить з офіційною заявою з цього питання. За даними чеського інформаґентства „ЧТК", до Праги 17 вересня прибула делеґація США, очолювана заступником Держсекретаря США Елен Тошер. Повідомляється також, що перед прибуттям до Праги Е. Тошер відвідала Варшаву. 17 вересня газета „Вол Стріт Джорнал", з посиланням на джерело у Вашінґтоні, повідомила, що уряд США має намір відкласти реалізацію плянів щодо розміщення елементів американської системи протиракетної оборони (ПРО) в Чехії та Польщі. Пляни розміщення ракет-перехоплювачів у Польщі і радара в Чехії, які розглядаються Росією як загроза для її безпеки, були розроблені колишнім урядом Джорджа Буша під приводом захисту західніх країн від ракетних погроз Ірану і Корейської Народно-демократичної республіки. ПРО залишається одним з найбільш серйозних розбіжностей у взаєминах Москви й Вашінґтону. Президент США Б. Обама неодноразово заявляв, що має намір переглянути пляни з розміщення в Европі систем ПРО, якщо військові експерти визнають проєкт неефективним, США відмовляться від нього. *(„Кореспондент")*

Росія вітає відмову США від баз ПРО в Чехії та Польщі

МОСКВА. — Президент Росії Дмитро Медведєв назвав позитивним рішення США відмовитися від побудови в Польщі та Чехії баз протиракетної оборони. Речник Пентаґону Джеф Морел сказав, що це рішення ухвалене у зв'язку з переглядом розвідкою іранських ракетних програм. Чільні представники Республіканської партії назвали рішення Барака Обами „недалекоглядним" і „шкідливим", а також поступкою Москві, за яку США не одержать нічого. Росія віддавна виступала проти плянів, які пропаґував колишній Президент Джордж Буш, і заявляла, що розташування баз ракет-перехоплювачів близько до російських кордонів становили загрозу її безпеці. У зверненні на російському телебаченні Д. Медведєв сказав, що Б. Обама „виправляє" підхід США до протиракетної оборони. „Заява Вашінґтону засвідчує, що для такої роботи створюються досить сприятливі умови,"– сказав Д. Медведєв, і додав, що обговорюватиме ці теми з Президентом США Б. Обамою під час перебування на Генеральній Асамблеї ООН у Ню-Йорку. *(Бі-Бі-Сі)*

Спільними силами можна приборкати ґльобальне потепління

НЮ-ЙОРК. — Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун заявив, що одноденна зустріч з кліматичних змін дала новий поштовх спробам приборкати ґльобальне потепління. Він додав, що з'явилася політична воля до укладення угоди на наступній зустрічі в Данії, запланованій на грудень. „Ця зустріч сиґналізує про те, що світові провідники мають твердий намір прийняти цей виклик і досягти угоди в Копенгаґені. Багато провідників говорили пристрастно та з занепокоєнням про руйнівний уплив кліматичних змін, які вже позначаються на їх країнах", – заявив на кліматичній зустрічі в Ню-Йорку Бан Кі-Мун. Президент Барак Обама застеріг учасників зустрічі про те, що історія судитиме нинішнє покоління, якщо воно не спроможеться контролювати зміни клімату. Він заявив, що попри зусилля та рішучі кроки деяких країн, проблема залишається надзвичайно гострою. Він також наголосив на необхідності угоди, яка дала б можливість усім країнам зростати та підвищувати рівень життя без загрози життю плянети. Китай, якого вважають за певними стандартами найбільшим у світі забрудником, пообіцяв скоротити викиди двоокису вуглецю, за що колишній американський віце-президент і захисник довкілля Ал Ґор похвалив китайське керівництво. Виступаючи на зустрічі ООН, президент Китаю Ху Цзіньтао заявив, що Китай готовий працювати з усіма країнами задля будівництва кращого майбутнього. Він виклав наміри, до яких готова вдатися його країна. *(Бі-Бі-Сі)*

Ж. М. Барозу вдруге став головою Еврокомісії

СТРАСБУРҐ, Франція. — Провідники країн Европейського союзу (ЕС) висловили 16 вересня свою підтримку Жозе Мануелеві Барозу, і він затверджений на пост голови Еврокомісії. У червні, на зустрічі, що відбулася в Брюселі, провідники країн ЕС висловили йому свою підтримку. Ж. М. Барозу очолює Еврокомісію з кінця 2004 року. В період його головування ЕС спіткала політична криза, пов'язана з поразкою проєкту загальноевропейської конституції. Давши близько трьох місяців тому офіційну згоду на висунення його кандидатури на другий термін в якості глави Еврокомісії, Ж.М. Барозу пообіцяв працювати над посиленням політичної ролі Европи. Щодо економічної кризи він пообіцяв тоді посилити правила фінансової контролі і боротися з протекціонізмом в міжнародній торгівлі, підтримуючи при цьому европейське сільське господарство Ж. М. Барозу також підкреслив, що має намір вести боротьбу з ґльобальною зміною клімату. *(„Газета по українськи")*

„Група двадцяти" обговорять, як не допустити нової кризи

ПІТСБУРҐ. — 24-25 вересня провідники найбільших економік світу спробують знайти стратегію виходу зі світової кризи та обговорять, як не допустити повторення економічного спаду. Основне питання на порядку денному – приборкання банківських негараздів. Якщо ще в квітні цього року провідники „Групи двадцяти" на зустрічі обговорювали, як боротись з економічною кризою та зберегти робочі місця, то нині – через півроку – акценти змінились. Зараз „Групу двадцяти" хвилює питання, як не допустити нової кризи та як обмежити виплату банківських премій. Провідники найбільших економік світу обурені тим, що чільники банків отримують міліярди долярів допомоги з коштів платників податків. Крім того, на зустрічі у Пітсбурзі США запропонують „Групі двадцяти" розглянути питання, як посилити банки, щоб вони могли протистояти економічним загрозам. За американськими рекомендаціями, банки повинні збільшити свій капітал, який в разі чого компенсує втрати у майбутньому. Раніше цього місяця провідники „Групи двадцяти" узгодили це питання, отож тут варто очікувати компромісу. Ця поправка, в разі її ухвалення, обмежить банківське кредитування та зменшить прибутки банків. Економіка країн „Групи двадцяти" становить 85 відс. від усієї світової економіки. Членами „двадцятки" є Австралія, Арґентина, Бразилія, Великобританія, Індія, Індонезія, Італія, Канада, Китай, Мехіко, Німеччина, Південна Африка, Південна Корея, Росія, Савдійська Арабія, США, Туреччина, Франція, Японія, а також Европейський союз як єдине ціле. *(Радіо „Свобода")*

Міжнародній місії в Афганістані загрожує крах

КАБУЛ, Афганістан. — Головнокомандувач військ США і НАТО в Афганістані генерал Стенлі МакКристал 21 вересня застеріг – якщо наступного року в Афганістан не буде прислано більше вояків, військова місія в цій країні зазнає краху. Похмурі прогнози С. МакКристал висловлює у спеціяльному звіті, фраґменти якого опублікувала на своєму сайті газета „Вашінґтон Пост". В документі говориться про те, що недостатні ресурси виллються у довший, дорожчий конфлікт, який врешті призведе до поразки. Втім, він наголосив, що успіху в Афганістані ще можна досягти, якщо воякам вдастся зламати дух повстанців. *(„Голос Америки")*

У США вдалося попередити черговий теракт

НЮ-ЙОРК. — Тиждень тому об'єднанні сили боротьби з тероризмом увірвалися у кілька будинків у двох містах США, де заарештували трьох чоловіків. Тепер затриманим висунуто офіційне звинувачення – покищо у наданні представникам влади неправдивої інформації, повідомили 21 вересня засоби масової інформації. Наджибулу Зазі та його батька Мохамеда алі Зазі було заарештовано в їхньому будинку в місті Аврора, штат Кольорадо. Третій заарештований – імам мечеті в ню-йоркському районі Квінс Аґмад Ваіз Афзалі. До того ж, згідно з судовими документами, 24-річний Наджібула Зазі зізнався ФБР у тому, що він вчився, як оперувати зі зброєю та вибухівкою у таборі „Аль-Кайди" у Пакистані. Представники правоохоронних сил вірять, що вони відвернули великий терористичний акт. Аґенти з розслідування називають цю терористичну змову такою, що була близькою до здійснення. „Америка постійно знаходиться під загрозою. Ми – ціль, особливо Ню-Йорк", – сказав посадник міста Майкл Блумберґ. Правоохоронці знайшли список потенційних місць вибуху бомби на комп'ютері заарештованого, до якого входять ню-йоркські стадіони, місце проведення Тижня високої моди, а також Центральну поїздову станцію. Розслідування продовжується, і безпосередніх звинувачень у тероризмі покищо не було висунуто. *(„Голос Америки")*

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Наш музей на березі Атлантику

Р. Л. Хомяк

ГАЛІФАКС, Канада. – Нас півтора мільйона. Нас – випускників 21-го причалу галіфакського порту. Мільйон – іміґранти до Канади, а пів мільйона – канадські вояки, які йшли на війну або поверталось з неї. Усі ми проходили через той 21-ий причал. Його перестали уживати на початку 1970-их років. Нині це канадський Музей іміґрації і дослідний центр.

Як один з тих, хто пройшов цей поріг до Канади 60 років тому, мушу віддати честь і славу організаторам музею. На початку вересня я зробив прощу до Галіфаксу. Моя молодша донька, уродженка Ню-Йорку, прилучилась до мене і ми вдвійку переживали те, що я називаю своїм другим народженням (на зразок тих, які називають себе вдруге народженими християнами).

Моя дата другого народження – 4 вересня 1949 року, і я поїхав до Галіфаксу, щоб відзначити цю дату 60-річної давности. Я вважаю 4 вересня початком себе як нормальної людини і згодом справжнім громадянином – в даному випадку Канади. До того часу я був невизначеним типом. Так, я весь час знав, що ми українці, але з цим не погоджувалось все навколишнє середовище. Я народився у Львові, коли Львів був польським, і я мав би вирости на „русіна". Моя мама переживала, щоб поляки не взяли її одинака до „войска'" (у Львові в той час говорили „войско", але мали на увазі військо). До польського війська я не потрапив, бо коли мені було чотири роки, внаслідок угоди між Гітлером і Сталіним, Польща зникла. І що далі? Далі я жив в країні- абревіятурі УРСР, в державі-абревіятурі СРСР. Потім за німців я був „ґаліцієн'", або „авслендер'", або „штатенльос", а насправді в очах середнього німця в Туринґії і Баварії – бидлом. (Нехай мені вибачать усі наші ґерманофіли; про німців я маю тільки болючі спогади).

Врешті у вересні 1949 року ми причалили до Галіфаксу, і в наших документах (пашпортів ніхто з біженців не мав) прибили печатку: „Landed immigrant" – причалений іміґрант. А ще через п'ять років я став канадцем. Так, українського походження, громадянином країни, де українські іміґранти і їхні діти були високими посадовцями, членами парляментів і урядів, науковцями, ну – загальновизнаними будівничими Канади. А згодом, коли я став журналістом, сидіти за столом з міністром уряду або членом міської ради, або мати серйозну розмову з кандидатом на вибори – все це було нормальною справою. Усім їм залежало на тому, щоб передати мені свої погляди і пляни. Тоді не раз думав, що мені пощастило, і все тому, що у 1949 році я причалив до Галіфаксу, став нормальною людиною, вдруге народився.

Так, я досить емоційно сприйняв повернення до цього канадського порту, але також з неабияким задоволенням. Галіфакс – гарна зупинка на будь-якому туристичному маршруті. Воно чисте, з доглянутими історичними й сучасними спорудами. Цитаделя Галіфаксу і колись озброєний острів в гирлі порту добре контролювали весь морський рух. Сам порт дуже великий і затишний, чи не найбільший на Атлантичному океані. Під час Другої світової війни там спускали якори десятки кораблів, які ескортували судна з постачанням і вояками через небезпечний північний Атлантик.

Заїхавши до Галіфаксу, не можна поминути Музей іміґрації, навіть якщо ні ви, ні ваші предки там не причалювали. Музей є взірцевим серед споруд цього типу. Насамперед – старий 21-ий причал повністю відновлений, але цементова підлога, по якій півтора мільйона нас ішло до і з корабля, є оригінальною. Велика заля, де іміґранти чекали своєї черги, щоб дістатись до Канади або піти в карантин, коли виявились нездоровими, має такі лавки, як у знімках-експонатах на стінах, а над столом головного прикордонника – напис, на якому кількома мовами, включно з нашою, вас вітають у Канаді.

Також в цій залі є кінотеатр, де реґулярно показують документальний фільм про різних іміґрантів – в тому числі й українську сім'ю. Серед експонатів в музеї є манекен в кожусі: нашому, баранячому кожусі, який вдягали українські піонери, і яких канадські англосаксони згірдливо називали „людьми у смердючих кожухах" (people in smelly sheepskin coats).

21-ий причал мав колію всередині забудувань, так що іміґранти могли відразу сідати в поїзд і їхати на місця свого поселення, не губитись у незнайомому місті. Вони діставали печатку прикордонника, переходили до будинку з багажем і митними службовцями, і сідали на поїзд (в нашому випадку – до Торонто).

Я згадав, що нас півтора мільйона, випускників 21-го причалу. При вході, як тільки довідаються, що ви тут виходили з корабля, вам дають значок з написом „Pier 21 Alumni". Побачивши значок, багато перехожих усміхаються і кажуть вам „Welcome back", а деякі зупиняються і розпитують, які спогади маєте з перших кроків у Канаді.

В Музеї іміґрації діє дуже оперативний дослідний центр. Там і далі збирають інформації про велику іміґраційну саґу, багато особистих спогадів є на папері і на відеоплівках. Співробітник дослідного центру через п'ять хвилин приніс мені дані про корабель, який мене привіз до Канади і спогади деяких пасажирів нашого рейсу. (Я пам'ятав назву нашого корабля – „Charlton Sovereign"). Цей корабель-тарадайка привіз нас з Неаполю до Галіфаксу – один з чартерів IRO (International Refugee Organization – Міжнародна організація для біженців).

Музей є неурядовою і неприбутковою установою, збудова-

(Закінчення на стор. 16)

Виправлення помилки

У заголовку статті про вечір пам'яті Володимира Івасюка, що відбувся в Гантері, Ню-Йорк, („Свобода", ч. 35) неправильно подано ім'я композитора. Має бути „Концерт пісень Володимира Івасюка".

НА ТЕМИ ДНЯ

Тріска в чужому очці

Петро Часто

Може, дехто з наших читачів пам'ятає давню, з 2001 року, дискусію в українській пресі, викликану статтею популярного київського інтелектуала Миколи Рябчука „Дві України"? Декому цей поділ здався тоді запростим, занадто однозначним. Наприклад, львівський історик Ярослав Грицак сказав з цього приводу, що можна, при бажанні, бачити не дві, а 22, а то й 222 України. Але це вже була дискусія заради дискусії – з таким же успіхом можна нарахувати стільки Україн, скільки є українців у світі. Тим часом М. Рябчук мав на увазі внутрішнє, світоглядне роздвоєння сучасної України, успадковане від колоніяльних і комуністичних часів, цілком слушно трактуючи його як головне гальмо у становленні громадянського суспільства в країні, – роздвоєння самосвідомости, в якому проукраїнський промінь досі не розвіяв малоросійсько-хохлацької мряки.

І все ж формула „двох Україн" ледве чи вистачальна для осягнення сьогоднішньої української ситуації. Насправді мову можна і треба вести про „три України". Третя – це світове українство, зокрема і передусім – ті українські громади у США і Канаді, за плечима котрих – понадсторічний досвід організованого життя в підставових гуманітарних ділянках – церковній, братсько-допомоговій, шкільній, науковій, інформаційно-видавничій, культурно-мистецькій.

Ця „третя Україна", з огляду на довготривале, непросте вростання в чужий світ і одночасне виростання з нього в якості цілісного і цілеспрямованого українства, має свою історію – цікаву і повчальну, вона вартує солідних етнопсихологічних досліджень і також відповідного підручника для школярів і студентів в Україні. Це той цінний пласт знань, котрий там досі не запотребуваний на загальносуспільному, на державному рівні, що дуже шкода, бо він містить у собі, окрім пізнавального значення, величезний виховний потенціял, якщо хочете – заряд всенародного надхнення.

Й коли в бібліотеки України надійдуть вже всі томи „Енциклопедії української діяспори", тоді, дуже можливо, „третя Україна" своїм унікальним досвідом посприяє подоланню задавненого поділу між „першою" і „другою".

Покищо ж раз-у-раз трапляються невеселі випадки, коли в Україні не вважають за потрібне прислухатися до голосів з діяспори й коли очікують від американського українства не того найціннішого, що воно може дати, а речей значно нижчого порядку, а то й зовсім банальних.

Останній приклад – реаґування на вміщену у „Свободі" 31 липня (ч. 31) статтю відомого діяспорного діяча Аскольда Лозинського „Болюче питання мови". Відповідаючи йому („Що легше – „носити прапорець по майдану" чи „перти плуга"?", „Свобода" з 4 вересня, ч . 36), професор Донецького Національного технічного університету Володимир Білецький висловився проти запропонованої А. Лозинським „позитивної дискримінації" російської мови в Україні на користь мови української, визнав її неможливою в теперішних умовах, коли бібліотеки в Україні, зокрема на Донеччині, від підлоги до стелі завалені російськомовною літературою. Проф. В. Білецький „абсолютно впевнений, що перехід чи не перехід на українську мову спілкування буде визначатися не стільки дискримінаційними заходами, скільки успіхами української нації".

Проте ця гарна фраза відводить нас від суті проблеми. Українська нація не тільки не мала б жодних успіхів без власної держави, а взагалі була б знищена з усіма найголовнішими своїми ознаками – мовою, традиціями, звичевою та елітарною культурою. Але коли ці найголовніші ознаки нищаться вже в незалежній Україні, то хто, як не держава, має сказати: „Досить!"? Адже вона й постала ні для чого іншого, як для українського національного відродження. Не тільки нам, українцям, але й людству в його культурно-духовному вимірі ні до чого ще одна російськомовна країна.

Звідси й нібито недемократична думка А. Лозинського про „позитивну дискримінацію" російської мови у надміру зросійщеній Україні. Ледве чи личить будькому говорити про демократію, коли двоє найреальніших претендентів на пост президента України тягнуть у зовнішній політиці до Росії й коли один з них, Віктор Янукович, вже прилюдно пообіцяв, що в разі перемоги першим його кроком буде надання російській мові статусу другої державної. Це тоді, коли російська мова в Україні ніколи й не переставала мати реальний статус державної, про що й, власне, писав А. Лозинський.

Цей авторитетний автор великою мірою висловив погляди усієї нашої громади, принаймні тієї її частини, котра береже пам'ять про свою історію, про становлення організованого українства на Північно-американському континенті. Не казали наші попередники, що от здобуде наша нація великих успіхів – і тоді ми відчуємо себе українцями. Ні, вперто засвоюючи англійську мову, в родинах спілкувалися рідною, діти діставалися до англійської лише у школі, тобто вже в тому віці, коли українська мова входила в душу і свідомість назавжди. І це тільки одна з багатьох-багатьох сторінок національного досвіду, котрі діяспора може передати матірній землі – аби тільки було там кому брати це.

Оскільки цю ж статтю А. Лозинського вмістило електронне видання „Українська правда" і там же з'явилася (2 вересня) відповідь на нього українського громадського активіста Дмитра Гнапа, то ми не могли пройти й мимо цієї публікації. Як же пройдеш, коли так по-українському звучить хоч би ця репліка Д. Гнапа: „Мовне питання, яке так турбує діяспору – дуже делікатне. А в делікатних питаннях не треба ґвалтувати". Якщо так, то чому ж цей автор не виступив проти того, як ґвалтує „делікатне мовне питання" В. Янукович? А тому, що україножер-

(Закінчення на стор. 16)

Проблеми відродження української книги

XVI Національна книжкова виставка-ярмарок „Форум видавців у Львові", що відбулася 11-14 вересня, дає підстави стверджувати, що в Україні стала помітною тенденція до появи усе більшого числа українських книжок і зростання зацікавлености у них. У 1994 році, коли було проведено перший форум, на ньому було 58 учасників, а відвідали імпрезу 5,000 осіб. У цьому році число учасників зросло до 700 видавництв, а число відвідувачів – до 70 тис. осіб.

Нові книжки надходять до Державної наукової установи „Книжкова палата України ім. Івана Федорова". Число їх зростає. За даними статистики, у 2006 році надійшло 15,800 назв книг загальним тиражем 54 млн. примірників, що в порівнянні з 2002 роком дало збільшення на 3,356 назв, за тиражем – на 6.1 млн. примірників.

В Україні діє програма державного замовлення на видання книг за бюджетним фінансуванням. Переважна більшість видань за державним замовленням має високий рівень художнього оформлення та поліграфічного виконання. Це, насамперед, стосується друкованої продукції, випущеної державними видавництвами „Либідь", „Мистецтво", „Українська енциклопедія ім. Миколи Бажана", „Веселка", „Етнос", „Криниця".

Промовляючи на відкритті форуму, Президент України Віктор Ющенко звернувся до шанувальників української книги: „Я закликаю усіх українців, всіх громадян України допомогти рідній книжці – купувати, читати, розповсюджувати її. Через слово вона дає свідомість бути українцем і любити свою країну не як територію, а як рідну кров і плоть. Я закликаю усіх нас, українство, зуміти стати єдиною інтелектуальною силою, чий розум, талант і енергія, попри все, об'єднують всі наші власні досягнення, всі острови і материки нашої справи для зустрічі з новою Україною".

Водночас В. Ющенко звернув увагу на перешкоди у національному книгодрукуванні. Він сказав: „Наше книговидання розвивається. Але – всупереч владі. На жаль, нинішній уряд фінансує бюджетну програму „Українська книга" гірше, ніж в попередні роки. Торік на закупівлю книг для українських бібліотек було витрачено 28 млн. грн., а цього року на фінансування національної книги направлено 1.2 млн. грн.".

Суттєві проблеми існують у поліграфії. В Україні діє близько 2,000 поліграфічних підприємств. Проте переважна більшість державних підприємств має обладнання, зношене на 90 відс. Запасні частини до нього і саме устаткування в Україні не випускаються. Половина поліграфічних підприємств, що експлуатують зношене устаткування, збиткові. Брак обігових коштів не дозволяє їм власними силами вирішити питання технічного, технологічного переоснащення, заміни або відновлення засобів виробництва.

Україні потрібна, вважає В. Ющенко, єдина національна система книгорозповсюдження. Тепер діє 1,200 книгарень – одна третина з того, що було 15 років тому. А потрібно щонайменше 2,500 книгарень, враховуючи нормативи, які діють в країнах Европи.

Добре розгорнута книготорговельна мережа у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській та деяких інших областях. А в Кіровоградській і Полтавській областях відбувається лише незначне зростання числа книжкових крамниць, в Криму спостерігається скорочення цієї мережі.

Закон „Про державну підтримку книговидання в Україні", спрямований на подолання кризи у вітчизняному книговидаванні, розглядає книговидавничу справу як складову частину сферу суспільних взаємин, які забезпечують розвиток суспільства. Тому виконання цього закону має бути обов'язком кожного.

ВЕРЕСЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Непростий шлях кіномистця

У 1948 році на столі директора кіностудії ім. Горького ночував учень кіномайстерні відомих кіномистців Сергія Герасимова і Тамари Макарової – Сергій Бондарчук. Провінційному студентові ніде було жити в Москві. Його кінодебют відбувся 1948 року, коли він зіграв у фільмі „Молода ґвардія", а широке визнання принесла головна роля у фільмі „Тарас Шевченко". С. Бондарчук став наймолодшим Народним артистом Радянського Союзу. Відтоді успіх супроводжував його впродовж усього творчого життя.

Сергій Бондарчук

Проте це життя може видатися легким лише тому, хто не знав радянських реалій. Треба було мати винятковий талант, щоб з херсонського степу вийти на вершини світового мистецтва і не стати при цьому вірним прислужником режиму.

С. Бондарчук народився на Херсонщині, в селищі Білозерці, 25 вересня 1920 року. Навчався у театральному училищі Ростова-на Дону, потім у Москві.

Світову славу С. Бондарчукові принесла режисерська діяльність. Його перший фільм „Доля людини" став свідченням гуманістичних тенденцій, які перевищували рівень комуністичної ідеології. Вперше у СРСР на екрані з'явилася розповідь про жахливу долю простого вояка, який опинився з німецькому полоні, вижив і повернувся.

Чотирисерійна стрічка С. Бондарчука „Війна і мир" здобула низку нагород на різних кінофестивалях, найпочеснішою з яких став „Оскар", вручений українцеві 1968 року. 1982 року С. Бондарчука відзначили престижною Міжнародною премією Академії Сімба (Італія), підкреслюючи значення творів українського мистця для традицій европейського кіно.

Дружина режисера Ірина Скобцева розповідала, що С. Бондарчук завжди відчував себе степовою людиною й завжди залишався вільним, як степ. І у творчості своїй звертався до тем справді степового (як би зараз сказали – ґльобального) розмаху й до авторів, які здатні їх утілити.

У спогадах, згадуючи рідний край, батьківську хату, С. Бондарчук писав: „В моїй рідній Білозірці читали і співали Шевченка і старий, і молодий. В нашій хаті, як і в інших, висів у рушникові портрет Тараса. Його вірші увійшли в моє життя з найранішніми враженнями дитинства – із запахами степу, м'якими українськими вечорами. Пізніше, читаючи автобіографію поета, я дивувався. Здавалось, це розповідалось про нас, сільських хлопчаків. Адже це ми втікали до курганів, мріючи побачити за ними край світу".

А ще, розповідала І. Скобцева, він завжди відчував себе українцем, незважаючи на те, що жив і працював у Москві: знав мову, любив і часто публічно читав вірші Т. Шевченка, ніколи не забував свого коріння.

Це ж почуття українства передав і дітям – акторці Наталі і синові Федорові – акторові й режисерові. Першу повнометражну кінокартину „Дев'ята рота" Ф. Бондарчук знімав в Україні, в Криму, разом із українськими партнерами – телеканалом „1+1".

Усе своє життя С. Бондарчук створював образ сильної духом людини. Доля людини виписана з однаковою силою в усіх його шедеврах.

Л. Хм.

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Пам'ятаймо про Україну!

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Постало в пам’яті пережите

Після прочитання спогадів Леоніда Пашинського (Тибольчука) „Стояли на смерть... і вистояли“ виданих 2006 року у кременецькій „Просвіті“ відновилося в пам’яті все пережите. Автор оповідає про жахливі події, боротьбу українського народу з московсько-комуністичним нападником. Ще не все написано про жорстокі вбивства українського населення, арешти, висилання в Сибір та табори смерти в Норильську та Воркуті. Лише в останніх роках почали з’являтися документальні книжки про масове знищення українського народу.

Описані події відбуваються недалеко від Кременця, а скільки таких жертв було в усій Україні! Я всі ці події пережила за Польщі, частинно на Волині та Холмщині, і мені всі звірства трьох тоталітарних режимів добре відомі. Віддаю данину шани волинським селам за ті жертви, яких вони зазнали під час польських, німецьких, а потім совєтських часів.

Життєпис автора вказує на його наполегливість у здобуванні освіти та наукових ступенів. Під час найбільших випробовувань і матеріяльних труднощів бажання вчитися допомагало долати кожного ранку велику відстань з села до середньої школи та інституту у Кременці. Крім того, він опікувався матір’ю, зазнавав переслідувань, які не закінчилися в середній школі, а продовжувалися також і в праці.

Схиляю голову перед автором за його міцний характер, мужність, засади християнської етики, безмежний патріотизм, посвяту свого дитинства та молодих років на боротьбу з московським окупантом.

Ми з автором з того самого кореня – з містечка Тишівці. Мій тато був однолітком батька автора, бабуня автора і моя бабуня по татові були рідними чи двоюрідними сестрами. Дядько автора о. Михайло Тибольчук з родиною і моя тітка Марія Волошин з дружиною разом ділили в одній хаті від 1945 року гірку долю депортованих українців в Дубні. Отож читаючи спогади, ставав перед очима ввесь рід – подібність характерів, незламність у політичних переконаннях, відданість своєму народові і Церкві.

Любов Василів-Базюк,
Торонто, Канада

Село хочуть назвати – Джексон

В Канаді французький щоденник „24 години“, що виходить у Монреалі, у числі від 2 липня опублікував статтю „Село в Україні перехрещене на Джексон“ з цікавою інформацією про події, які відбуваються в Запорізькій області в зв’язку з відходом у вічність співака Майкла Джексона.

„Вчора один місцевий депутат, – повідомляє газета, – заявив, що село в Україні хоче „перехреститися“ на Джексон, щоб увічнити цього кумира і приваблювати туристів. З таким проханням звернулися жителі Октябрська, названого так на пошану більшовицької революції.

У селі багато шанувальників Майкла Джексона. Вони хочуть створити дім-музей співака. Ініціятори перейменування сподіваються, що це буде приманювати туристів. Представники влади вирушили в село, щоб поговорити з жителями й вивчити справу зблизька“.

Адольф Гладилович,
Монреаль, Канада

У кожному листі – своя тема

У статті „Моління з приводу Свята державности“ **о. Михайло Гринчишин** з Франції обмірковує проблему державної влади у світлі євангельських настанов і зіставляє її з духовною владою. Він пише: „Державна влада має запевнити людям мир, добробут, справедливість, а духовна влада застосовує Закон Божий у житті тих самих людей“. Священик розглядає практичне застосування християнських вимог до влади на прикладі життя і діяльности Митрополита Андрея Шептицького.

Проблем влади торкається у статті „Про українську та російську „нечисту силу“ **Володимир Єфимов** з Дніпропетровська. Посилаючись на приклади з історії, він застерігає Україну перед імперськими амбіціями Росії.

Ярослав Стех з Канади у статті „Невже здоровий глузд не переможе?“ звертається до проблем наступних виборів президента України, аналізує становище в Україні і визнанає заслуги Віктора Ющенка у відновленні історичної пам’яті народу.

Д-р Наталія Іщук-Пазуняк з Філядельфії надіслала копію надрукованого у 1968 році спогаду Романа Іщука про д-ра Євгена Грицака, якого арештували разом групою галичан як австрійських закладників у 1915 році і вивезли зі Львова до Києва, де вони були визволені з в’язниці на поруки.

Богдан Тодорів з Філядельфії переклав з російської мови статтю-свідчення киянина Якова Шейнфельда „Погроми“, який спростовує звинувачення Симона Петлюри у єврейських погромах в роки громадянської війни в Україні.

Ігумен українського монастиря у Перемишлі **о. Юліян Коваль** надіслав листа-подяку численним добродіям з США, Канади, Німеччини, Швеції, Великої Британії, які склали пожертви на відбудову храму у цьому місті.

Д-р Леся Гладун зі Львова дякує закордонним українцям за пожертви на утримання і розвиток дитячої лікарні для дітей з соціяльно незахищених родин у Львові. Пожертви й далі можна висилати до Божени Ольшанівської, президента організації „Американці в обороні людських прав в Україні“ на адресу: 43 Midland Place, Newark, NJ 07106. На чеках слід зазначити: Lviv Clinic, AHRU

Ще раз про „конспірацію“

Шановна редакціє „Свободи“, хочу коротко пояснити, чому мою особливу увагу привернув коментар Р. Л. Хомяка у вашій газеті (ч. 36), що появився під дискусійним заголовком „Конспірація – це вже анахронізм“.

Причиною такого аподиктичного твердження журналіста стала та обставина, що Р. Л. Хомяк чомусь пропустив повз свою увагу важливу подію – Великий Збір й обрання нового голови Проводу Організації Українських Націоналстів (ОУН). І він шукає причину такого „промаху“. Хоч кожен, хто стежить за українською патріотичною пресою та інтернетними виданнями, відразу міг про це довідатися з нашого офіційного повідомлення.

На щастя, автор вашого коментаря усе таки, хоч із деяким запізненням, довідався про цю неординарну для ОУН подію. Залишаємо поза увагою кумедний контекст, в якому Р. Л. Хомяк ствердив своє прикре незнання про ту подію, але все ж вважаю за потрібне внести деякі пояснення в цю справу, яка при ближчому розгляді виявиться не такою вже незвичною чи „анахронічною“, як це коментаторві здається.

Загалом стиль коментаря мені подобається, і він містить певні позитивні оцінки стосовно тієї Організації, яку після вбивства Степана Бандери в 1959 році нині очолює вже шостий з черги провідник – Стефан Романів.

Донині належало до доброї та корисної традиції прилюдно не оголошувати час і місце проведення Великих Зборів ОУН. Лише після його закінчення офіційне комюніке повідомляло про приблизний час Збору та про обрання нового провідника ОУН(р), тобто революційної або так званої бандерівської. На те існували, та й сьогодні існують, поважні причини.

Крім того, після відомого Варшавського процесу над С. Бандерою і його націоналістичними друзями голова ОУН уже ніколи не „конспірувався“. Вся звитяжна визвольна боротьба 1940-1950-их років проходила під іменем С. Бандери. Прізвища всіх його наступників були одразу після обрання оприлюднені, й Р. Л. Хомяк всіх їх поіменно знає і називає. Отже, голова ОУН завжди був публічною особою.

Інша справа, що для власного захисту і перед проникненням ворожих аґентів у лави та провідні клітини Організації, постійно і справно діяли розвідка і Служба безпека. Але і мені, і вам відомо, що не існує абсолютної безпеки, як і немає абсолютної зброї. Тому траплялися трагічні вбивства і розголошення організаційних таємниць, з чим можна й треба боротися, але від чого ніхто не має абсолютної ґарантії. Тим більше для політиків бездержавної нації. Коли усе це собі усвідомити, тоді все стає на свої місця, має своє обґрунтування і смисл.

Зрештою, інструкції про збереження фірмових таємниць та дотримання корпоративних правил внутрішньої безпеки мусять вам бути добре відомі, бо цим особливо відзначаються у США великі корпорації. Цього вимагає боротьба конкурентів.

Правила конспірації залишаються для нас у силі, зокрема у світлі посткомуністичної дійсности, яка повсякденно і повсюдно присутня в Україні, про що Р. Л. Хомяк також повинен знати. Аґенти московської Федеральної служби безпеки мають в Україні безперешкодний простір для антиукраїнських дій. Досить нагадати про те, що вже двічі був зруйнований пам’ятник С. Бандері в Угринові. Або про побиття низки провідних націоналістичних діячів. А також про вбивство в загадкових і донині нез’ясованих обставинах – о. Ярослава Лесева та св. п. Івана Гавдиди, першого заступника провідника ОУН за мого головування.

Про отруєння перспективного кандидата в президенти Віктора Ющенка і дивне „зміновіховство“ наближених тоді до нього деяких олігархічних і неукраїнських політиків я вже не кажу. Тому прошу вашу газету, ваших читачів і особливо Р. Л. Хомяка про вирозуміння щодо правил поведінки, яких ми дотримуємося, бо вони нас захищають і допомагають працювати на випередження ворожих дій.

Водночас дякую Р. Л. Хомякові за позитивну характеристику, дану особі й діяльності теперішнього голови ОУН Стефана Романова, який особливо запам’ятався своєю успішною організаторською працею як керівник Міжнародного Координаційного Комітету при Світовому Конґресові Українців (СКУ) для відзначення 75-річчя Голодомору в Україні і в діяспорі. Саме цей його досвід громадської праці та цінні якості публічного політика – раніше в Австралії, а тепер і Україні та в рамках СКУ – це, я впевнений, буде запорукою його теперішньої успішної діяльности на добро України та нашої діяспори.

Це вже показала остання нарада директорів СКУ, що відбулася в серпні у Львові. Одним з помітних результатів тієї наради і співпраці з нинішньою владою в Секретаріяті Президента та Кабміні є виділення значної суми на підтримку світового українства.

З того також користається ваша громада в США, бо з ініціятиви СКУ та у співдії з Міністерством культури та туризму України з того бюджету вже асиґновано значну суму на спорудження Україною пам’ятника жертвам Голодомору у Вашінґтоні. За що я українській громаді в США щиро ґратулюю, а Президентові СКУ Євгенові Чолієві і генеральному секретареві С. Романову належиться честь і подяка.

Наостанок бажаю вашій газеті ще довгого віку, а також цікаво, об’єктивно й правдиво інформувати про події в Україні, у діяспорі та в світі.

В київській підземці я прочитав реклямний текст, який добре визначає головну функцію преси: „Якісні новини – це різні погляди на на ту саму подію“.

З повагою –

Андрій Гайдамаха,
Київ

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З'їзд сеньйорів 2009 року відбувся на Союзівці

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – „Запрягайте коні в шори, коні вороні! та й поїдем доганяти літа молодії", – так співається в пісні. Сеньйори Українського Народного Союзу доганяють літа молодії вже кілька років підряд на Союзівці. Ці з'їзди-конференції талановито організовує голова Клюбу сеньйорів невтомна Оксана Тритяк. Ось і в цьому році від 14 до 19 червня 104 учасники в спогадах, співах, жартах і танцях (хто ще може, а може – багато) доганяли літа молодії. Минулого року з'їхалось 106, позаминулого теж 106, значить – „є ще порох в порохівницях".

Правда, цього року погода, як кажуть, не дописала, але присутній д-р Богдар Ворох тримав учасників під контролею. Промовцями були президент УНС Стефан Качарай, який підкреслив, що це ж сеньйори молодими розбудували УНС, д-р Б. Ворох, Ігор Гайда, Мирося Граб, Олександер Мотиль, Зоряна Ставнича, Нестор Паславський, Мирон Смородський, Ярослав Лешко. Автор цих рядків виступив в розваговій частині.

Як завжди, популярним був авкціон-розігрування дарованих речей, що його вдало провадив д-р Юрій Солтис з помічницями Галиною Редько, Володимирою Біланюк і Ґлорією Горбатою. Серед авкціону найбільш популярною була трипільська ваза, привезена з Торонто д-ром Іваном Скрипухом в пам'ять покійної дружини Лідії. Минулого року д-р І. Скрипух привозив на розігрування в пам'ять дружини теж трипільську вазу, очевидно, з них були найвищі доходи. Сеньйори з великим бажанням грали в бінґо. Грою провадили Ю. Солтис і його дрижина Марійка.

Ще були вечори анекдотів, співів, де нижчепідписаний виконав разом з присутніми відоме танго Володимира Тритяка „Вже осінь", а Олександер Редько читав гуморески. Цікавий був показ українських вишиванок, в яких сеньйори парадували в залі після бенкету.

На бенкеті було вшановано Ольгу Тритяк, що перед тим видала в двох томах мемуари свого батька Івана Вислоцького „Спомини розвідника з часів Першої світової війни". Про ці книжки було в пресі, а тут автор цих рядків в художньому читанні виконав з книжки новелю „Гість у штабі".

Після бенкету багато танцювали під гру „Гурту Удеч" і тішилися, що знову були разом.

На закінчення була обрана нова управа на 2010 рік в складі Оксана Тритяк (голова), І. Гайди (заступник), Ольга Тритяк (секретар), Марійки Томоруґ (скарбник). Її Василенко подякували за попередню працю скарбника. Урядовими зборами провадила Тіонізія Бручинська.

Роз'їхались учасники зустрічі з думкою „Ой, верніться літа молодії, та й до мене в гості".

Ростислав Василенко

Після бенкету сеньйори зібралися, щоб заспівати пісень.

В годину відпочинку (зліва): Марія Антонишин, Ґлорія Горбата, Леся Стасюк, Анна Кузьо та Дозя Бистряник.

Під час денної сесії з'їзду сеньйорів Українського Народного Союзу в залі „Веселки" на Союзівці. *Фото: Оксана Тритяк*

Спільна світлина учасників з'їзду сеньйорів на Союзівці.

Свято Незалежности України в українських громадах

В Клівленді співає Зоряна Дмитрів.

У Клівленді співає хор „Дніпро". *Фото: Оля Міґелич*

КЛІВЛЕНД, Огайо…

(Закінчення зі стор. 1)

України. Після відправи о. митрат Б. Згоба тепло привітав громаду з святом, побажав усім щастя, радости, згуртованости, великого терпіння і надій на кращі для України дні.

Потім в парафіяльній залі урочисту імпрезу відкрив голова Українських злучених організацій Огайо Василь Ліщинецький. Велично прозвучали український та американський державні гимни. Доповідь виголосив професор Кентського університету Михайло Калинський.

Справжньою музично-пісенною одою рідній Україні став великий концерт. Порадували присутніх дівчата старшої групи з парафіяльного дитячого хору Української греко-католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці (диріґент Оля Чепак).

У перервах між піснями поезії про Україну деклямували Ірина Нагірнич, Олеся Рабосюк та Христина Балешта.

У пісенний вінок Україні гідно вплели й свої чарівні квіти Христина Міґелич і Назар Сироїжка, Зоряна Дмитрів і лавреат Всеукраїнського конкурсу „Сурми звитяг" Марта Якимів.

Величну атмосферу піднесення й урочистости створив відомий в Америці і поза її межами високопрофесійний мішаний хор „Дніпро" (диріґент Оксана Боднарчук). Наталія Боєчко виконала фортепіянний супровід, солістами були Анна Келлер, Ігор Гнида, Зенон Чайковський, Любомир Якимів та Олег Мороз.

Завершальним акордом концерту став духовний гимн „Боже Великий, Єдиний" та „Многая літа", які виконали учасники свята.

А потім на затишному й чарівному парафіяльному обійсті допізна лунали музика і спів. Українська громада святкувала і забавлялась.

Василь Романчук

ДЕЙТОНА-БІЧ, Фльорида

Українсько-американська громада 23 серпня відзначила святковими сходинами 18-ту річницю відновлення державної незалежности України. Голова товариства Коваль відкрив сходини, привітавши громаду та гостей з річницею відновленням незалежности.

Священик з Візантійсько-греко-католицької церкви о. Вінсент виголосив молитву. Прапороносці Стефан Кіра, Роман Копійчук та Петро Глітняк внесли американський та український прапори. Було виконано американський та українські гимни.

Оля Мотуз прочитала реферат на тему відновлення Української державности англійською мовою, а Р. Копійчук прочитав його українською мовою. Після рефератів відбувся обід, приготовлений Іриною Мізюк, Лідою Волошин, Наталкою Сайне та іншими.

Роман Копійчук

ГАНТЕР, Ню-Йорк

На святі в Клівленді співає Христина Міґелич.

Професор Іван Макар виголошує в Гантері, Ню-Йорк, вступне слово до свята.

19 серпня громада та численні гості відзначили християнське свято Преображення Господа Бога і Спаса Ісуса Христа. Після Служби Божої в церкві св. Івана Хрестителя о. Степан Попко освятив кошички, які були наповнені щедрими дарами – овочами, медом, прикрашені квітами і зіллям.

23 серпня, після Служби Божої, присвяченої всім борцям за волю України і українському народові, та за опіку Господню над Україною, о. С. Попко повторив освячення кошичків з овочами. Мальовничо переливався віночок дітей та присутніх у вишиванках з кошичками перед входом до церкви.

По полудні учасники свята заповнили залю Ґражди, щоб урочисто відсвяткувати 18-ту річницю Незалежности України.

З ініціятиви Христини Шелдон, Наталії Соневицької, Софії Геврик та Лідії П'ясецької на цьогорічне святкування було запрошено про-від Ґрін-кавнті та довколишніх містечок. Комітет підготував відповідну програму, яка проходила, переважно, англійською мовою.

Програма свята почалася виконанням всіми присутніми американського і українського гимнів під проводом Х. Шелдон та з акомпаніяментом Володимира Винницького. Програмою свята вміло керував проф. Іван Макар, який у вітальному слові охарактеризував спроби українців вибороти собі незалежність від різних окупантів протягом історії.

Професор-емерит д-р Тарас Гунчак розповів про політичні події, які передували проголошенню Незалежности України, та про особисті переживання в ті вирішальні хвилини у Верховній Раді. Його вигук „Вільна, нарешті, вільна!" – став гаслом знаменних подій, які всі пережили в 1991 році.

Змістовним виступом був споминм про Акт проголошення Незалежности України професора-емерита Романа Воронки, який також був свідком цієї великої події і разом з д-ром Т. Гунчаком у Верховній Раді України виголошував „Слава Україні!", „Україна Незалежна!", бачив хвилююче внесення величезного прапора України в залю Верховної Ради.

В мистецькій частині виступив музичний керівник Українського культурного центру В. Винницький з чудовим виконанням двох фортепіянних творів. Разом з челісткою Наталією Хомою був виконаний спільний дует, який зачарував присутніх. Програму свята завершив дитячий хор піснею „О, Україно, о люба ненько".

Свято закінчилося показом фільму про події Помаранчевої революції і смачним частуванням.

Тамара Цісельська

У Клівленді виступила старша група парафіяльного дитячого хору Церкви св. Покрови в Пармі.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

НТШ-А розпочало новий академічний сезон

НЮ-ЙОРК. – 12 вересня Наукове Товариство ім. Шевченка розпочало свій новий академічний сезон урочистою церемонією вручення дипломів. Диплом Дійсного члена НТШ вручено д-рові Олександрові Лужницькому, а диплом Члена-кореспондента – Послові Валерієві Кучинському. Дійсними членами НТШ також обрані Федеральний суддя д-р Богдан Футей і д-р Ярослав Дуткевич.

Після урочистої події голова НТШ-А д-р Орест Попович виголосив вступне слово, в якому зазначив, що вже впродовж кількох років новий сезон розпочинається імпрезою, тематика якої присвячена Україні. Він нагадав, що на тему Помаранчевої революції відбулося кілька доповідей, зокрема д-ра Олега Романова і Юджіна Фішеля, спеціяліста з Державного департаменту США. Названі доповідачі, ще в перші дні після перемоги Революції відзначаючи неймовірний успіх українського народу, мали ряд застережень про ймовірність втрати певних досягнень, і ці застереження щодо неґативного розвитку подій, на жаль, здійснюються.

Під час „круглого стола" (зліва): д-р Олександер Мотиль, Посол Валерій Кучинський, д-р Анна Процик.

Після вступного слова д-р Орест Попович оголосив про початок праці „круглого стола" на тему „Помаранчева революція: п'ять років опісля" і представив його учасників – Постійного представника України в ООН (2000-2006 роки) Посла В. Кучинського і професорів американських університетів д-ра Анну Процик і д-ра Олександра Мотиля. Складовою частиною програми стала також демонстрація фраґментів відомої документальної кінострічки „24 години Помаранчевої революції", створеної на місці подій Василем Лопухом у Києві у найгарячіші дні Майдану пізньої осені 2004 року.

Посол В. Кучинський розповів про незабутні враження від праці в ООН у часи Помаранчевої революції, відзначив події і фактори, які, на його думку, сприяли успішному завершенню Майдану-2004. Він також вказав на причини, що згодом зумовили неуспіх подальших спроб демократичних перетворень в Україні.

На переконання д-ра О. Мотиля, причини невдач Помаранчевої революції криються в тому, що створена за правління президентів Леоніда Кравчука і Леоніда Кучми гегемоніяльна система державної влади після обрання на президентську посаду Віктора Ющенка зазнала політичної та ідеологічної фраґментації і в кінцевому підсумку привела, за його словами, до „демократизації корупції".

Д-р Анна Процик приділила увагу аналізі недоліків діяльности керівництва Народного Руху за перебудову – організації передової частини українського суспільства, створеної ще у 1989 році. Вона нагадала про уроки попередніх спроб відновлення української державности в XX ст., зупинилася на ролі української діяспори під час революційних подій та проголошення незалежности України в 1991 році.

Пресова група НТШ-А

Ще про Ілинойську конференцію з української проблематики

ЧИКАҐО. – Загальний огляд конференції подав у „Свободі" (17 липня) академік Микола Мушинка. Читачі цього провідного тижневика української діяспори мали змогу довідатися про перебіг тієї наукової імпрези.

Метою цього допису є вказати на окремі сесії конференції, що їх через характер статті шановний автор не наголосив, хоч вони представляли актуальні питання українського сьогодення, як це вказувала й сама назва конференції: „Сучасна Україна: проблеми і перспективи".

Вступне слово виголосив Марк фон Гаґен, професор Університету Арізони, відомий знавець історії східньо-европейських держав, який вже багато років досліджує історію та політичні події України. У своєму слові „Росіяни і Україна: деякі епізоди з Великої війни 1914-1918 років" представив він картину протиукраїнських погромницьких акцій російської армії під командою генерала Антона Денікіна, якого в сьогоднішньому часі демонстративно звеличує прем'єр-міністер Росії Володимир Путін. Цією сесією, яка після слова М. фон Гаґена розвинулась в широку дискусію, провадив Леонід Рудницький, професор ЛяСаль-університету.

Ярослав Розумний, професор Манітобського університету, керував двома окремими сесіями; перша з них була присвячена темі Голодомору в Україні. Сесія складалась з трьох доповідей: Про „Юридичні аспекти Голодомору 1932-1933 в Україні: український і російський підходи" доповідала Мирослава Антонович, завідувачка катедри міжнародного права Національного університету „Києво-Могилянська академія" і відомий знавець правних питань голодоморів в Україні.

Визначний дослідник цієї трагедії України та автор і редактор відомих праць про голодомори в Україні Станіслав Кульчицький прочитав доповідь „Як представити Голодомор російській стороні, не відходячи від істини?".

Роман Сербин, професор історії Квебекського університету в Монреалі і визнаний авторитет в діяспорі у питаннях голодоморів в Україні та ініціятор, редактор і головний співавтор першого наукового періодика, присвяченого виключно Голодоморові в Україні, говорив на тему „Голодомор у сучасних суперечках і наукових дебатах".

Четвертою і завершальною точкою сесії проф. Я. Розумний представив документальний фільм „Окрадена земля", який появився цього року під режисурою відомого кінодокументаліста Юрія Лугового. Ще 25 років тому він створив, разом з Славком Новицьким, подібний фільм про Великий голод в Україні під назвою „Жнива розпачу", який здобув признання професійної критики.

Новий фільм Ю. Лугового побудований на архівних документах та усних зізнаннях осіб, що пережили Голодомор в Україні. Ці дані не були доступні під час праці над фільмом „Жнива розпачу".

У новій же стрічці використані також коментарі і пояснення 11 компетентних осіб, включно з шістьма докторами історичних наук, професорами високих шкіл України та діяспори; між ними (згадаю лише декілька) – Юрій Шаповал з Києва, Ніна Лапчинська з Харкова і Р. Сербина. Фільм „Окрадена земля" Ю. Лугового вже отримав низку прихильних рецензій (більшість з них радили перекласти його текст на інші мови) і також, як жоден інший український історично-документальний фільм, – несамовиту критику від російських рецензентів та їхніх телевізійних програм.

Інша сесія, що нею керував проф. Я. Розумний і яка мало насвітлена в репортажі академіка М. Мушинки – це „круглий стіл" „Україна напередодні президентських виборів". Дискутантами тої групової дискусії були історики Остап Кривдик, С. Кульчицький, В. Сергійчук і Р. Сербин. Після коротких вступних уведень про сучасну політичну ситуацію в Українській державі розгорнулась широка дискусія.

На запитання учасників конференції з Канади й США відповідали не тільки названі дискутанти, але й інші учасники конференції з України. У висліді констатовано, що жоден з головних чотирьох кандидатів на президента України (Віктор Ющенко, Юлія Тимошенко, Віктор Янукович та Арсеній Яценюк) досі не представив своєї плятформи і не вказав, хоч би в загальних рисах, на програму своєї президентської праці з метою виведення держави з економічної та політичної кризи.

Однією з політичних сторінок конференції слід уважати велику виставку, що її улаштувала Українська Науково-дослідна програма при Ілинойському університеті і яка діяла протягом двох тижнів в головній університетській бібліотеці. Складалась вона з двох документальних експозицій. Перша – „Забуттю не підлягає: хроніка комуністичної інквізиції 1917-1991" містила 54 кольорові плякати. Була вона видана заходом Конференції українських державницьких організацій Канади й США та Київською організацією „Меморіял" під керівництвом д-ра Романа Круцика.

Друга експозиція, „Голодомор: геноцид голодом" – це твір Дослідного інституту „Українікa" в Торонто під керівництвом д-ра Олега Романишина. Створили її Ліґа Українців Канади і згадана Київська організація „Меморіял". Вона містила 101 кольоровий плякат (через брак місця у виставових скринях виставлено було лише одну її третину).

Обидві експозиції представляли документальні ілюстрації (портрети і збірні світлини жертв та їхніх катів, знімки епізодів знущання над українським народом, інтеліґенцією і селянством протягом десятиліть, зокрема під час Великого голоду, та пояснювальні тексти англійською мовою. Тому що виставка діяла під час вакацій, коли більшість студентів і викладачів перебували поза університетом, буде вона повторена протягом 30 днів у березні 2010 року.

Головним спонзором цьогорічної, як і майже усіх попередніх наукових імпрез в Ілинойському університеті в Урбані-Шампейні, були Фундація „Спадщина" Першого Федерального щадничого банку „Певність" в Чикаґо, Фундація для розбудови українських студій в Ілинойському університеті та низка університетських інституцій східньо-европейських студій.

Дмитро Штогрин

Річні загальні збори Світового Конґресу Українців

ЛЬВІВ. – 20-21 серпня у приміщенні Національного університету „Львівська політехніка" відбулися річні загальні збори Світового Конґресу Українців (СКУ). У зборах узяли участь представники складових організацій СКУ з 22 країн світу та численні гості, серед яких були представники державних установ та громадських організацій України.

Президент СКУ Євген Чолій (праворуч) вітає Прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко під час з'їзду у Львові.

У перший день зборів прозвучали вітання Архиєпископа Львівської єпархії Української Греко-Католицької Церкви Ігоря Возняка, президента СКУ Євгена Чолія, ректора Національного університету „Львівська Політехніка" Юрія Бобала, голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій Марії Шкамбари, голови Української Всесвітньої Координаційної Ради Дмитра Павличка, начальника Управління з питань закордонного українства Міністерства закордонних справ Василя Боєчка, директора Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діяспорою Національного університету „Львівська Політехніка" Ірини Ключковської та заступника міського голови Львова Василя Косіва.

Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, другий заступник президента СКУ Марійка Шкамбара дарує картину Прем'єр-міністрові України Юлії Тимошенко під час зустрічі в Києві.

На адресу зборів надійшли письмові привітання від Президента України Віктора Ющенка, міністра культури і туризму Василя Вовкуна, виконуючого обов'язки міністра закордонних справ України Володимира Хандогія, колишнього голови Верховної Ради Арсенія Яценюка та першого заступника президента СКУ Ярослави Гортяні.

Під час зборів Є. Чолій привітав почесну голову Союзу Українок України, українську поетесу та громадську діячку Атену Пашко, відомих українських письменників і колишніх політв'язнів Ігоря та Ірину Калинців.

Учасників зборів вітала Заслужена академічна капеля України „Трембіта" під керівництвом Миколи Кулика.

У перший день на збори СКУ завітала Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко, яка зустрілася з керівництвом СКУ, виступила з промовою, у якій подякувала СКУ за велику працю, заторкнула актуальні проблеми та повідомила про ухвалення постанови, згідно з якою на підтримання зв'язків із закордонними українцями у цьому році виділено 47 млн. грн. з Державного бюджету України. Вона також заслухала звіт Є. Чолія про діяльність СКУ.

На зборах було нагороджено найвищою відзнакою СКУ – медалею св. Володимира Великого – попереднього генерального секретаря СКУ Віктора Педенка.

Звітували члени Екзекутивного комітету та голови рад і комісій СКУ, які представляють на світовому рівні інтереси українства у таких ділянках суспільного життя, як захист людських і громадянських прав, визнання Голодомору геноцидом українського народу, представлення СКУ в ООН, допомога українським громадянам за кордоном, боротьба проти торгівлі людьми, питання молоді і студентства, культури, спорту, науки, шкільництва, суспільної опіки, засобів масової інформації та кооперативного руху.

Було прийнято до складу СКУ Товариство „Просвіта" з Республіки Параґвай, яка стала 32-ою країною, у якій діють українські організації, члени СКУ. Збори засудили лист Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва до Президента України В. Ющенка від 11 серпня, зазначивши, що всі закиди на адресу України є безпідставними і образливими. 21 серпня після зборів представники СКУ взяли участь в урочистій академії з нагоди 18-ої річниці Незалежности України, що відбулася у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. Соломії Крушельницької.

Було вшановано пам'ять Тараса Шевченка, Івана Франка та Степана Бандери біля їхніх монументів.

Детальнішу інформацію про збори СКУ можна знайти на електронній сторінці СКУ: ukrainianworldcongress.org/Richni_Zahalni_Zbory2009/index_ua.html.

* * *

25 серпня в приміщенні Кабінету міністрів України відбулась офіційна зустріч представників Світового Конґресу Українців (СКУ) з Прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко. У зустрічі також узяли участь віце-прем'єри Григорій Немиря та Іван Васюник, провідні міністри кабінету.

Президент СКУ Євген Чолій привітав Ю. Тимошенко і подякував їй за ефективну співпрацю з СКУ та ухвалення постанови про виділення з державного бюджету України 47 млн. грн. на підтримку зв'язків з закордонними українцями. Він також представив їй ряд важливих для світового українства питань.

Глава українського уряду уважно вислухала всі порушені питання та пообіцяла, що найближчим часом надасть належну увагу їх вирішенню.

Світовий Конґрес Українців

Президія річних загальних зборів СКУ у Львові.

Новий проєкт співпраці Фундації „Україна-США"

ВАШІНҐТОН. – Новий інтерактивний веб-каст-сервіс „The Aha! Network", який поєднує інформацію стосовно Балто-Чорноморсько-Каспійського реґіону та його важливости для політичних інтересів США та Европи, створено з метою підтримки Балто-Чорноморсько-Каспійської ініціятиви, що об'єднує декілька американських та чужоземних недержавних організацій.

До їх числа входять Фундація „Україна-США", Рада підприємців „Україна-США", Фундація „Балтика-США", Інститут демократії ім. Пилипа Орлика, Фундація „Молдова", Білорусько-американська асоціяція, Рада підприємців „Америка-Грузія".

Метою ініціятиви є побудова та підтримка співробітництва в області розвитку провідництва та демократії, антикризового управління, енерґетичної безпеки, економічного та торговельного розвитку, національних резолюцій та запобігання конфліктів у реґіоні.

Великий внесок у розвиток проєкту зробили літні інтерни Фундації „Україна-США" Лариса Левіна, Кейтлін МакНіл, Елизабет Сам та Катерина Гарт.

Веб-каст можна дивитися з вебсайту Фундації „Україна-США" – www.usukraine.org, або особисто відвідати бюро за адресою: 1701 K St. NW, Suite 903, Washington, DC 20006. Тел.: (202) 223-2228. Електронна пошта: rsvp@usukraine.org.

Оксана Яковенко

ПОСТАТІ

„Кинь пісню на вітер...“

До 100-річчя від дня народження Б.-І. Антонича

„Для мене день, що без пісень, це чорна ніч“, – писав відомий український поет, співець лемківської землі Богдан-Ігор Антонич, для якого пісня була не тільки зразком досконалости поетичного слова і музики, але й надхненням у творчості. У гімназійні роки поет добре грав на скрипці і навіть компонував музичні твори. Та й у творчості, як це ми бачимо, пісенні назви поет використовував досить часто: „Елегія про співучі двері“, „Пісня про вічну молодість“, „Пісня мандрівника“, „Пісня до сну“, „Концерт“, „Подвійний концерт“, „Прелюдія“, „Зелена елегія“ та багато інших. Отже, пісенний світ був властивий душі поета. Це говорить про те, що він жив піснею, розумів її.

Кинь пісню на вітер,
на вітер слова!
Десь шепотом віти,
Десь шумом трава.

А як гарно він умів сказати слово про свою співучу скрипку, що світилася вогнями, тримаючи звуки там, „на самому дні“, „у глибині серця“, коли „підноситься угору дах“ і „співає скриня“. Залюбуйтеся:

Крилата скрипка на стіні,
червоний збан,
квітчаста скриня.
У скрипці творчі сплять вогні,
роса музична срібна й синя.

Або:

Палає скрипка, тихне, в’яне,
і серце бубна співом п’яне.
І про опришків сотий раз
оповідає в пісні бас.

Або:

Похилився поет над минулим,
над життям, що піснями цвіло,
і думки, мов птахи поринули
у закутане в казку село.

(Вірш присвячений Левкові Лепкому – авторові пісні „Гей, видно село“).

Можливо, саме ці рядки поезії Б.-І. Антонича надихнули мене на написання даної статті про пісенний світ поета, і я хочу пов’язати їх з селом Бортятин Мостиського району на Львівщині, де проживали його батьки і де під романтичне-казкове сяйво місяця і чари українських народних пісень народжувалися його пречудові поезії.

Уявляю собі ті гарні українські вечори і пісні, які так задушевно і з великим задоволенням виконувала для нього „соловейкова душа“ – сусідка Ганна Захарків. Скільки їх переспівала вона для нього! Багато тих пісень було, бо й сусідка не будь-яка була, а гарна, вродлива, співуча. Як затягне бувало:

Ой, не світи місяченьку,
І ти, зоре ясна,
На тото подвір’я,
Де дівчина красна...

„А Богдан, – згадувала в розмові зі мною Г. Захарків, – усміхнений, веселий такий, слухав мене, та все казав, що любить, коли я співаю. Я до Антоничів заходила ще з малих літ, все молоко їм носила, а він усміхнеться та все цукерку несе“. Поет любив дивитися на цю дівчину, яка згодом розквітла у справжню красуню: веселу, балакучу та співучу. Вони, бувало, прогулювались удвох околицями села. Дехто навіть хотів їх посватати. Однак, у цей час у поета вже була своя наречена – Оля Олійник, а в Ганнусі цінував поет бурхливий молодечий ентузіязм. Вона завжди була там, де збиралася молодь. Приходив туди і поет.

„Він до нас приходив, – продовжувала свою розповідь Г. Захарків, – часом у вишиваній сорочці. Я тоді любила вишивати. Збиралися в одній хаті. Одні шили, інші пряли. Співали багато пісень, які подобалися Богданові Антоничеві, серед них: „Ми кривого танцю йдем“, „Ходить жучок по долині“, „Поміж тими гороньками“, „Як-єм їхав з Дебрецина додому“, „Чому не хочеш мене любити“, „На склоні гір, де темний бір“, „Козак від’їжджає“. Полюбив поет і пісні літературного походження, „Садок вишневий коло хати“ Тараса Шевченка та „Видиш, брате мій“ братів Богдана і Левка Лепких. А найбільше любив слухати тужливих, задушевних, скорботних. Все хотів, щоб йому співали про якусь невдачу в любові та житті. Часто манився йому чорний колір, що стало ознакою багатьох написаних ним віршів.“

Так і було. Навіть одна з найпопулярніших його пісень, вдало покладена на музику Богданом Весоловським, – „Дівчино, хмелю весняний“, написана незадовго після смерти поета, підтверджує ці слова, де поряд з „Звеличую усоте вітер, звеличую стократ весну“, є слова „І кожна ніч, немов отрута“ та „Кують нам дятли з моху сни“, що віддають смутком і болем.

Любов до пісні і знання нотної грамоти багато в чому допомогли поетові у створенні лібретто опери „Довбуш“, музику до якої писав композитор Антін Рудницький. Робота над цим лібретто зайняла в поета два роки, від 1936-го до 1938-го.

Музичну душу Б.-І. Антонича вдало охарактеризував український поет Йосип Шелепець, який писав: „Це поет надзвичайно гарного розуміння й оцінки можливих і неможливих барв і кольорів, які він бачить зором. Це поет надзвичайно тонкого розуміння того, що чує слухом. Говорячи іншими словами, він музикант, який у шумі віт, у коливанні квіточок і трав чує і відчуває велетенську незбагненну музику“.

У своїх роздумах про національне мистецтво, його форми і зміст Б.-І. Антонич писав: „Мистецтво – це окрема дійсність, яка викликує в нас переживання, потрібні для нашої психіки, котрих не може нам дати реальна дійсність. З цього такий висновок: мистецький твір є тоді й лиш тоді вартісний, коли викликує вартісні переживання і передусім такі переживання, яких інша ділянка не могла б у нас спонукати“.

Наповнена співучістю, але водночас глибока змістом його поезія не легко давалася композиторам до написання пісень. Жоден з його віршів не став народною піснею, хоч до них зверталися ще його сучасники. Найбільш популярними були хібащо хорові доробки Михайла Гайворонського, який поклав на музику вірші „На вітер“, „Ранній вітер“, і „Травень“, які побачили світ ще у 1947 році.

У 1967 році, під редакцією Дмитра Павличка, вперше в Україні у київському видавництві „Радянський письменник“ побачила світ збірка поезій Б.-І Антонича. Це відразу ж привернуло увагу музичних митців. Молода тоді композиторка Леся Дичко написала „Симфонію для сопрано, баса і камерного оркестру“, де використано рядки вірша Б.-І. Антонича „Привітання життя“. Та, на жаль, те, що було дозволено Д. Павличкові, не дозволялося іншим, і при опублікуванні твору навіть не було сказано, чия це поезія. Б.-І. Антонич залишався забороненим.

Поезія поета продовжує хвилювати серця митців. Новостворені пісні на його тексти часто звучать по радіо і в телеетері. Це: „Народився Бог на санях“ Василя Жданкіна, „Портрет теслі“, „Життя по-грецьки – біос“, „Перша глава біблії“, „Страдальна мати“, „Коляда“ Марійки Бурмаки, „Батьківщина“ Лесі Тельнюк, „Пісня про незнищеність матерії“ Віктора Морозова.

А нещодавно композитор і педагог, лавреат Державної премії ім. Тараса Шевченка, професор Львівської консерваторії (кляс віолончелі) Юрій Ланюк на основі віршів „Скарга терну“ і „Перший сніг“ Б.-І. Антонича написав кантату для сопрано і камерної оркестри. Її виконала і записала у супроводі оркестри Варшавського радіо Ольга Пасічник (українка з Рівненщини). Уривки з цієї кантати демонструвалися на вечорі, організованому НТШ і присвяченому поетові в галерії Канадсько-Української мистецької фундації (КУМФ) 19 червня цього року. Цей твір – чи не найкращий з усього, що є написаного на слова Б.-І. Антонича, але, я впевнений у цьому, не останній, бо його поезія житиме віки.

Анатолій Житкевич,
член Національної спілки письменників України
Торонто, Канада

Вийшло останнє число газети „Народна воля“

У зв’язку з об’єднанням Українського Братського Союзу і Союзу українців-католиків „Провидіння“, випуск газети Українського Братського Союзу „Народна воля“ припиниться. Передплатники цього щомісячника з жовтня цього року отримуватимуть газету Союзу українців-католиків „Провидіння“ – „Америка“. В останньому числі „Народної волі“ (серпень 2009 року) її останній головний редактор Роман Лужецький подякував усім передплатникам і читачам цього видання, яке виходило впродовж 99 років.

Досягнення молодої українки

Таня Хомяк-Сальві працює радником Посольства США в Бельгії. Вона і її сини є членами Українського Народного Союзу. Вона почала дипломатичну службу в 1993 році і працювала досі в Казахстані, в Організації Об’єднаних Націй, Великій Британії, Польщі, а також у Державному департаменті у Вашінґтоні. На фото: Т. Хомяк-Сальві на вашінґтонському летовищі ім. Далеса з синами Павлом і Стефаном та чоловіком Лукантоніо Сальві, який є партнером юридичної фірми „Шепард-Малін“.

Увічнений у бойовій славі

До 90-ліття з дня народження Михайла Стренка

Проф. Микола Мушинка,
академік НАН України

Восени цього року минає 90 років з дня народження леґендарного героя США Михайла Стренка (Michael Strank), сержанта американської морської піхоти, який 1945 року разом з п'ятьма членами свого розвідувального дозору у тяжких бойових умовах підняв американський прапор на найвищу вершину японського острова Іводзіма. Здобуття цього невеличкого острова (30 кв. км) до значної міри прискорило поразку Японії.

Та мало хто знає, що Майк Стренк, як і його молодший земляк, славетний мистець Енді Варгол (Andy Warhol) – був русином-українцем з Пряшівщини (Словаччина).

Імені М. Стренка, наскільки мені відомо, немає в жодній українській енциклопедії чи іншому довідникові. За останнє чверть століття в США та Словаччині чимало зроблено для увічнення пам'яті цього героя Другої світової війни. На жаль, Україна й українська діяспора знають про нього дуже мало.

М. Стренка за життя (та посмертно) було нагороджено шістьма високими військовими орденами та медалями. Президент США Франклін Делано Рузвельт ще в лютому 1945 року дав наказ привезти всіх шістьох бійців відділу М. Стренка у Білий Дім.

Цей наказ не можна було виконати, бо троє з них, включаючи командира М. Стренка, загинули на острові. В 1949 році його останки було з державними почестями перепохоронено на Арлінґтонському національному цвинтарі у Вашінґтоні (могила ч. 7179), поряд з американськими президентами. На його похороні урочисту промову виголосив Президент США Гарі Труман. Згодом героям війни тут же було побудовано найбільший у світі бронзовий пам'ятник (вага – 10 тонн, висота – 24 м.), в центрі якого – чотиричленна група розвідників в моменті, коли вони над островом підносять американський прапор. (Двоє членів дозору виконували інші завдання і прапор не підіймали).

На пам'ятнику є і постать командира групи сержанта М. Стренка, дев'ятиметрової висоти. Його ім'я скульптор увічнив на підошві військового черевика.

В 1984 році в м. Франклін Боро, Пенсильванія, де виростав М. Стренк, з участю Президента Р. Реґана (який про М. Стренка та його подвиг написав окремого листа) було встановлено пам'ятну дошку з написом: „Михайло Стренк був найстаршим і мав найвище військове звання із шістьох мужів, які підняли американський прапор на Іводзіма".

Американські письменники Джеймс Бредлі і Рон Паверс написали про долю шістьох членів військової частини М. Стренка книгу „Прапори наших батьків" („Flags of Our Fathers"), яку 2006 року зфільмував славний режисер Клінт Іствуд. Цей фільм здобув нагороду Оскара. З інших художніх творів про подвиг розвідувального дозору М. Стренка великою популярністю користався кінофільм „Листи з Іводзіма".

У 2008 році працівник Посольства США в Словаччині сержант артилерії Мет Блайз встановив, що М. Стренк, як еміґрант, народжений на території Чехословаччини, не був натуралізованим громадянином США. За його старанням уряд США 29 липня 2008 року посмертно надав М. Стренкові громадянство США. Сертифікат з рук найвищих представників американських морських військ прийняла у Вашінґтоні його сестра Мері Перо.

В Чехії і Словаччині про М. Стренка було опубліковано кілька праць. Майже в кожній з них його представляють як словака. В його рідному селі Орябині про славного земляка довідались лише в 1996 році, коли в найпопулярнішому словацькому тижневику „Живот" („Життя") було опубліковано сенсаційну статтю Мартина Вароша „Словак на найславнішій фотографії, поштовій марці та скульптурі". Значно поширений нарис про М. Стренка увійшов і до книги

Староста села Орабина Микола Каня, Посол США у Словаччині США Рон Валей та військовий аташе Посольства Джон Веласі перед рідною хатою Михайла Стренка в Орябині. Травень 2007 року.

Сержант Михайло Стренк (1919-1945). Художник М. Диць.

Пам'ятник героям Іводзіми у Вашінґтоні.

М. Вароша, яка появилася у двох виданнях (Братислава, 1995, 1997).

Я в українській пресі Словаччини („Нове життя", 29 вересня 1995 року), спростував твердження М. Вароша про словацьку національність М. Стренка, довівши, що він був українцем (русином), однак, словацька преса і надалі вважає його словаком. В 1996 році на пам'ятнику орябинським жертвам Другої світової війни були викарбувані два нові імена: сержанта М. Стренка і його двоюрідного брата та ровесника Михайла Ґрофіка, командира американського бомбардувального літака, який загинув на італійському фронті 24 березня 1944 року.

В Орябині зберігся будинок ч. 177, в якому народився М. Стренк. На ньому 5 травня 2007 року Міністерство оборони Словацької республіки встановило бронзову меморіяльну дошку (скульптор Ладіслав Сабо) з таким текстом (словацькою й англійською мовами): „В цьому будинку 1919 року народився Михайло Стренк, сержант морської піхоти США, який разом з своїми бійцями 1945 року підняв американський прапор над полем бою на осторові Іводзіма в Пацифіку".

Від 2001 року село Орябина на пошану свого земляка щороку влаштовує „Туристичний похід ім. Михайла Стренка". В 2007 році 11 орябинських жінок з фолкьлорного ансамблю „Поляна" та місцевого церковного хору відвідало своїх земляків в США. На могилі М. Стренка в Арлінґтоні вони заспівали кілька орябинських співанок та церковну похоронну пісню „Вічная пам'ять, блаженний покій".

Уродженець Орябини – художник Микола Диць увічнив свого славного земляка на кількох полотнах, серед яких виділяється панорамна картина „Підняття американського прапора на вершині острова Іводзіма", яка є окрасою місцевого будинку культури.

М. Стренк народився 10 листопада 1919 року в селі Орябина Старолюбовнянського округу, в сім'ї хлібороба Василя, який восени 1920 року виїхав на заробітки до США. Працював у залізорудній шахті та на металюргійному заводі. В 1922 році він прикликав до себе дружину Марту (дівоче прізвище Ґрофік), з дворічним сином, та її брата Йосифа Ґрофіка.

В часі виїзду В. Стренка в Америку в Орябині, згідно з офіційною статистикою, жило 1,228 осіб: 1,175 русинів, 30 циганів, 17 „чехословаків", п'ять євреїв та один німець. Подібний національний склад села Орябини зафіксувала й угорська статистика 1880, 1890, 1900 та 1910 років. В селі в тому часі не було майже жодного словака.

Троюрідний брат Михайла Микола Стренк, довгорічний хронікар села, гордо голосився до української національности і був членом Центрального комітету Культурного союзу українських трудящих. Українську національність мали у своїх пашпортах теж інші члени роду Стренків. Отже, не може бути найменшого сумніву, що батьки Михайла Стренка були русинської (української) національности, хоч за паспортом вони значилися чехословаками.

Село Орябина і досі зберігає український характер. Це одне з небагатьох сіл Пряшівщини, в якому і за офіційною статистикою переважає українське населення. Про це свідчить двомовна (словацько-українська) таблиця з його назвою на початку і кінці села. В селі, яке нині нараховує 853 жителів (2007) діють дві церкви (православна і греко-католицька), школа з українською мовою навчання, співацько-танцювальний колектив „Поляна", дитячий „Полянчик" та хор Православної церкви Успенія Пресвятої Богородиці.

В Орябині вже шостий рік підряд відбувається фестиваль українського фолкльору під назвою „Пізнай та зберігай традиції своїх предків".

В США родина Стренків поповнилась дальшими трьома дітьми, яким дали вже „американські" імена: Мері, Джон і Піт. Досі живе лише перша з них.

Михайло після закінчення школи навчався у промисловому технікумі міста Франкліна. Відзначався не лише успішним навчанням, але й веселою вдачею. Гарно співав і грав на французькому ріжку (валторні), брав участь у спортивних змаганнях, був капітаном бейзбольної команди. По закінченні технікуму 1937 року він працював у частинах національної оборони, пізніше – дорожним техніком на будівництві пенсильванської автостради. В жовтні 1939 року у Пітсбурзі вступив добровольцем в Американську армію. В квітні 1941 року здобув звання десятника, а в січні 1942-го – сержанта.

(Закінчення на стор. 15)

УКРАЇНА І СВІТ

На Волині відзначили 200-річчя поета Юліюша Словацького

ОСТРОГ, Рівненська область. – 4-6 вересня у Кременці та Національному університеті „Острозька академія" відбулася низка заходів, присвячених 200- річчю від дня народження польського і українського поета Юліюша Словацького, який народився у Кременці.

У Кременці відбулася наукова конференція літераторів, презентація творів і книг польських та українських письменників, поетично-музична програма для учасників конференції.

6 вересня відбулися урочиста академія та літературно-мистецька акція „Діялог двох культур", освячення пам'ятної таблиці на фасаді Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка, свято вулиці Юліюша Словацького.

Було проведено українсько-польський художній пленер з участю польських художників в Україні та художників кременецьких гуртів „Гладущик" і „Палітра", організований Національним музеєм у Перемишлі.

Тернопільські бібліографи систематизували в одному виданні друковані матеріяли про поета – біографічні нариси, бібліографію і літературу про Ю. Словацького.

В Острозькій академії відбувся музично-поетичний вечір за участю провідних виконавців Варшавської національної опери Марії Скурять-Сільви (рояль), Єжи Лазевського (художнє слово) та Агнєшки Козловської (вокал). Відбулися літературні читання, учасники яких деклямували поезії Ю. Словацького.

Олексій Костюченко

Рефат Чубаров відкрив навчальний рік у НаУКМА

КИЇВ. – 31 серпня у Національному університеті „Києво-Могилянська академія" (НаУКМА) відбулася урочиста церемонія посвячення у студенти, якою до родини могилянців долучились 1,117 спудеїв.

Першокурсників привів до присяги Почесний президент НаУКМА В'ячеслав Брюховецький.

Новий навчальний рік розпочався традиційною інавґураційною лекцією нового почесного професора НаУКМА, відомого українського політика і громадського діяча, заступника голови Меджлісу (вищого представницького органу кримсько-татарського народу), президента Всесвітнього конґресу кримських татар, депутата Верховної Ради Криму Рефата Чубарова. Його лекцію „Кримськотатарська проблема – іспит для українських політиків" з цікавістю сприйняли студенти, професори і журналісти.

Світлина: Рефат Чубаров під час виступу в НаУКМА.
Фото: Сергій Росінський

Вже кілька років НаУКМА працює над відкриттям своєї філії на півострові. Цю ініціятиву підтримує міська влада Севастополя.

Оксана Ханас

У Києві відбувся з'їзд „Просвіти"

ЧИКАҐО. – Товариство української мови ім. Шевченка (ТУМ) в США, яке від 1990 року допомагає осередкам „Просвіти" та деяким школам і бібліотекам книжками та фондами на видавничу діяльність продовжуватиме цю працю – при підтримці своїх членів, добродіїв та меценатів.

За 19 років члени управи ТУМ відвідали майже всі осередки, школи й університети, куди надавалася поміч, і переконалися у наполегливій праці місцевих просвітян.

Під час свята „Українські дні" в Чикаґо 22-23 серпня ТУМ мало свій столик, де було показано деякі часописи, журнали та книжки, які вийшли друком з допомогою товариства. Гості та члени ТУМ мали можливість ознайомитися з цими матеріялами, відновити своє членство чи скласти пожертву на продовження допомоги Україні.

На VIII з'їзді „Просвіти" 19 червня, який відбувається через кожні три роки, голова товариства Павло Мовчан у своєму вступному слові висловив вже не перший раз стурбованість станом державної української мови. І хоч просвітяни дуже багато працюють, щоб відстояти рідне слово у вищих і середніх школах, в різних сферах суспільного життя, їхня віддана праця мусить продовжуватися ще якийсь час.

Усі обласні „Просвіти" звітували про свою трирічну працю і усі звернули увагу на потребу активно протистояти русифікації суспільства, посилення українського інформаційного простору, поглиблення гуманітарних наук у середній та вищій школі, звільнення України від пам'ятників тоталітарного режиму, перейменування вулиць, потребу особливої уваги до півдня і сходу України, де місцева влада намагається уникнути українізації.

У VIII з'їзді взяли участь 153 делеґати з усіх областей України та Севастополя. Привіти прислали товариства „Просвіта" і Товариства української мови з Арґентини, США, Білорусі, Хорватії, Сербії, Росії.

Пресова референтура ТУМ

На фестивалі „Українські дні в Чикаґо" 23 серпня. Меценати Товариства української мови (зліва): Святослав Личик, д-р Неоніла Личик, Віра Боднарук (голова ТУМ), Іван Деркач, д-р Юліян Куляс, Олег Караван і д-р Богдан Боднарук.

Увічнений...

(Закінчення зі стор. 14)

Після виникнення війни з Японією його морську фльотилію перевели на острови Вільсона на базу Ювей. Там він в 1943 році був поранений, а за бойові заслуги нагороджений орденом „Багряне серце".

Після видужання, на початку 1944 року, він одержав позачергову відпустку додому. Це було його останнє побачення з рідними.

Після повернення з відпустки його послали на спеціяльний вишкіл на Гавайські острови. Звідти в складі 28-го полку п'ятої дивізії американської морської піхоти він вступив у бої за острів Іводзіма, який став найбільшим укріпленим бастіоном японської армії.

На ньому в залізобетонних підземних тунелях і фортецях та на двох летовищах було розташовано 23 тис. елітних японських вояків під командуванням генерала Курібаясі, готових загинути, але не здатися.

Американці вислали проти них три дивізії морської піхоти (450 кораблів, понад тисячу літаків, майже 50 тис. вояків) під командою генерал-майора Гері Смита.

Зустрів їх неймовірно потужний вогонь добре озброєного і фанатичного японського війська. Тут відбулася одна з найбільших битв американсько-японської війни. На острові Іводзіма та в навколишніх водах загинуло 7,000 американців, а 20 тис. було поранено.

Це – одна третина всіх американських втрат в Другій світовій війні. З 23 тис. японських вояків на острові Іводзіма загинуло 22 тис. Всі завзято воювали і своїми літаками, добровільно йдучи на самогубство, знищили понад половину американської фльоти. Лише тисяча японців потрапила в полон.

М. Стренк прибув до берегів острова Іводзіма 19 лютого 1945 року. 23 лютого його чота дістала наказ провести телефонну лінію на вершину 166-метрової вулканічної гірки Сурібаті, вже здобуту американцями. М. Стренк для виконання цього наказу виділив шестичленну групу, яку очолив сам. Одному з своїх підлеглих він наказав взяти з військового складу прапор і прикріпити його до залізної труби.

По смертельно небезпечній дорозі (до вершини група добиралася повзком під градом куль) до них приєднався фотокореспондент аґентства Асошіейтед Прес Джо Розенталь і процес закріплення прапора на вершині острова зфотографував.

Ця фотографія була опублікована майже в усіх американських та інших газетах і журналах і стала найславнішою фотографією Другої світової війни. В 1945 році Американська пошта опублікувала її на поштовій марці тиражем 150 млн. примірників.

У 1995 році ця фотографія знов появилася на ювілейній американській марці з нагоди 50-ліття закінчення Другої світової війни. Світлина здобула найвищу можливу оцінку – нагороду Пулітцера.

Та сержант М. Стренк, зображений на фотографії, не зазнав цієї слави. Він був вбитий осколком американської гранати через декілька днів після свого героїчного вчинку – 1 березня 1945 року, коли на піску креслив плян чергової бойової операції. Було йому 25 років. Командування перейняв його заступник Гарлон Блак, але й він через годину був убитий.

Майже в тому самому часі на італійському фронті загинув молодший брат Михайла – поручик Джон Стренк. Із шістьох членів групи М. Стренка кінця війни дочекалися лише троє.

М. Стренка поховали там же, на острові Іводзіма. В січні 1946 року його останки були перевезені в США. На первісному місці його відпочинку було поставлено пам'ятник, який нагадує про славну подію підняття американського прапора.

Українці мають право гордитися своїм героєм. Віримо, що його ім'я потрапить не лише до українських енциклопедій, але й до шкільних підручників. Сержант Михайло Стренк заслуговує на те.

Пряшів, Словаччина

Співець козацтва в гостях у бережанців

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 21 серпня відомий київський історик, директор Науково-дослідного інституту козацтва при Інституті історії Національної Академії Наук України, автор книг і численних публікацій Тарас Чухліб зустрівся з громадою в Державному історико-архітектурному заповіднику. У залі виставок заповідника гостя представили завідувач науково-дослідного відділу Володимир Парацій та вчитель історії Василь Бич.

Т. Чухліб написав 130 наукових і науково-популярних праць з історії України XI-XVIII ст. Надзвичайно популярною стала й одна з найновіших книг Т. Чухліба – „Шлях до Полтави“, яку він присвятив 300-річчю Полтавської битви, розповідаючи про участь козацької України в Північній війні 1700-1721 років.

Учителям історії шкіл району цікаво було послухати думки відомого науковця про українське козацтво, котре, як наголошував гість, назавжди увійшло в свідомість нашого народу як символ прагнення до свободи, демократії, національної незалежності.

У кінці зустрічі співець козацької героїки Т. Чухліб подарував заповідникові кілька власних книг, а організатори зустрічі, в свою чергу, передали гостеві свої видання, що популяризують Бережанщину.

Тетяна Будар

Тарас Чухліб (сидить третій зліва): з учасниками зустрічі в Бережанах.
Фото: Тетяна Будар

Тріска...

(Закінчення зі стор. 5)

реґіонал – близько, а діяспора – далеко, й можна безборонно вказувати на тріску в її оці. Де там на тріску – на колоду: „Кордони відкриті майже два десятиліття, але діяспора не створює тут бізнеси, не купує землю, не розбудовує громадянське суспільство. Крім поодиноких випадків...“.

Дуже жаль, що в професійного журналіста виявляється таке скромне уявлення про значення західньої української діяспори для України. „Бізнеси“ тепер усім в голові. Тим же часом чи не природніше для громадського активіста виглядало б бажання зібрати і видати в Україні великими тиражами безцінні твори діяспорних авторів – філософів Івана Мірчука і Миколи Шлемкевича, етнопсихологів Володимира Янева, Олександра Кульчицького, Богдана Цимбалістого, істориків Миколи Чубатого, Івана Лисяка-Рудницького, Любомира Винара, Василя Маркуся, мовознавців Юрія Шевельова і Ярослава Рудницького, музикологів Ігоря Соневицького та Роман Савицького і ще десятки-десятки інших визнаних світом українських вчених. Була б величезна культурна користь, а разом з цим – і „бізнес“.

А щодо „поодиноких випадків“, то буквально цими днями київський економічний експерт Андрій Гайдуцький в інтерв’ю для Бі-Бі-Сі повідомив, що світове українство щороку переказує в Україну близько 6 млрд. дол. Це тільки те, що Національний банк декларує офіційно. Ґрунтуючись на власних підрахунках, експерт стверджує, що насправді треба говорити про 20-25 млрд. дол. на рік.

Залишається хібащо просити діяспору, аби вона написала для Української держави докладну інструкцію, як цю астрономічну суму належить використовувати з найбільшою користю для української справи.

Наш музей...

(Закінчення зі стор. 5)

ною й утримуваною фундаціями (такими, як родина іміґрантів Бронфманів, які заробили мільярди, виробляючи алькогольні напої марки „Сіґрам“), та пожертвами окремих осіб. На стіні пошани є більші таблички від організацій і амбасад різних національних груп (немає таблиці Посольства України, ані Конґресу Українців Канади). А серед індивідуальних табличок-цеголок я помітив тільки одну „нашу“ з написом: „Ярослава Винницька і сини Лев і Іван“. Лев і Іван Винницькі – мої старі знайомі. Отже, є українська присутність в цьому гарному музеї-меморіялі. Я там таки вирішив взяти бланки, щоб зафундувати табличку від імені моїх покійних батьків і себе. Ми також належимо до добродіїв того музею.

Галіфакс – гарне, сучасне і в той же час історичне місто. Там є вигідні готелі і багато авіолетів (навіть прямі з Вашінґтону), а також ще діють поїзди канадських залізниць і є добрі дороги для автомобілів. Треба б подумати, щоб влаштувати там якийсь український конґрес. В Галіфаксі готелі дешевші, ніж в Торонто, де вже відбувались конвенції. Адже Галіфакс – це наше місто, нас сотень тисяч: українці – на дев’ятому місці 21-го причалу. (Ці цифри певні, бо ними володіють дослідники в музею 21-го причалу, у яких гори перевіреної інформації).

Москва очима гостя з України

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – У Москві, столиці Росії, я не був 23 роки. Нині ж, коли мені московські родичі написали: „Приїзди погостювати, бо у нас тут така потужна антиукраїнська пропаганда, що з часом, можливо, взагалі українців пускати не будуть", я вирішив поїхати, аби, може, востаннє побачитися з рідними.

Москва справді дуже змінилася – тепер це сучасний мегаполіс розміром, як пишуть, 60 кілометрів вздовж і 40 кілометрів впоперек. Переважна більшість москвичів мешкає у так званих „спальних районах", тобто у мікрорайонах, що забудовані величезними 200-300-квартирними стандартними багатоповерховими будинками. Такі райони не мають власного обличчя, там дуже легко заблукати і важко знайти потрібну адресу. На вулицях та у дворах між будинками значно менше дерев, ніж у Києві, тому по Москві завжди гуляють протяги.

Звичайно, мені, українцеві, дуже хотілося знайти у Москві щось українське. І знайшов таки. Це, перш за все, книгарня „Українська книга" на вулиці Арбат. Зайшов я в ту книгарню і зніяковів: книжок – порівняно навіть з дніпропетровськими книгарнями – небагато. Більшість – подарункові коштовні видання. Ціни, якщо перевести у гривні, удвічі більші, ніж в Україні. Відвідувачів дуже мало – поки я був там півгодини, заходило лише двоє молодят, які придбали підручник української мови для російськомовних. Я зробив висновок, що в Україні немає зацікавлених розповсюджувати україномовну літературу в Москві, навіть пропаґувати найактуальніші видання. А от Дніпропетровськ буквально завалений російськомовними виданнями, привезеними з Росії.

Приємною несподіванкою була на одній з бічних вулиць велика (удвічі більша за ориґінал) копія на пластику славнозвісної картини Іллі Рєпіна „Запорожці пишуть листа турецькому султанові". Виявилося, що це рекляма санкт-петербурзького Російського музею,

Скульптура Олександра Архипенка „Грація" в Ґалерії мистецтва країн Европи і Америки XIX-XX ст...

де зберігається ця картина.

На вулицях Москви я побачив ще три такі ж копії картин інших художників, але не з українською тематикою. Втім, було неприємно, що „Запорожці" висять на обшарпаній стіні у якомусь провулку, тоді як інші картини розташовані на великих вулицях, в тому числі – на центральній Тверській.

Майже немає творів українського мистецтва і в Музеї образотворчих мистецтв ім. Олександра Пушкіна та у його філії „Ґалереї

Копія картини Іллі Рєпіна „Запорожці пишуть листа турецькому султанові" , що зберігається в санкт-петербурзькому Російському музеї, виставлена на одній з вулиць Москви. Фото: Володимир Єфимов

мистецтва країн Европи і Америки XIX-XX ст.". Там українське мистецтво представлене аж однією роботою – це невеличка (заввишки десь 50 см) бронзова скульптурка Олександра Архипенка (1887-1964) „Грація", та й то, мабуть, тому, що О. Архипенко з 1908 року мешкав за межами України – у Франції, Німеччині та у США.

Тепер щодо російського телебачення. Мої відвідини Москви збіглися у часі з заявою російського Президента Дмитра Медвєдєва з політичними претензіями до України. Цю заяву не раз транслювали московські телевізійні канали, але Київ, як знаємо, зволікав з офіційною відповіддю. Я так і поїхав додому, не дочекавшись. Тож у свідомості російських телеглядачів закарбувався героїчний російський президент, який рішуче відстоює російські інтереси, а от Україна навіть гідно відповісти не може. Прикро!

Саме у ці дні на московському каналі „Домашнє кіно" показували кінофільм „Над Тисою", 1958 року. Мета показу, на мою думку, суто пропаґандистська: у післявоєнній західній Україні, у невеличкому селі над Тисою, діє ворожа до СРСР аґентурна група. Аґенти одягнуті в українські вишиванки, розмовляють українською мовою. Але тих аґентів викривають пильні співробітники НКВД, які розмовляють, зрозуміло, російською мовою. Так постановники показали „позитивних" героїв. Цим антиукраїнським кінофільмом начебто прагнули показати російському глядачеві: українці завжди були ворогами Росії. Так „промивають мізки" росіян. Що буде далі?

Володимир Єфимов

Харківський успіх бандуристів із США

ХАРКІВ. — З великим успіхом у Харкові відбулися виступи відомих бандуристів американського походження Юляна Китастого та Юрія Фединського, повідомила 17 вересня пресова квартира Київської міської організації Спілки Української Молоді.

Цикл концертів відбувся у рамках проєкту „Живі струни", який здійснюють у навчальних закладах Харківщини СУМ, Фонд ім. Гната Хоткевича при підтримці Харківського обласного Центру молоді Управління сім'ї та молоді Харківської обласної державної адміністрації.

Присутні на концертах практично вперше в житті бачили високомайстерне „живе" виконавство на бандурах різних типів – від старосвітської до сучасних „чернігівської" та „харківської" конструкцій, а також відтворених інструментах визначних кобзарів минувшини Остапа Вересая та Гната Гончаренка.

Щире спілкування між слухачами й бандуристами, оригінальний репертуар, що включав взірці давнього кобзарського музикування, історичні й сучасні твори не залишили байдужими нікого з слухачів.

Для багатьох молодих харків'ян виступи Ю. Китастого та Ю. Фединського відкрили шлях до справжньої української культури, стали одкровенням для становлення свого світогляду.

Київська міська організація СУМ

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Успішний попис закордонного українства в Палаці „Україна"

Мистецьке дійство закордонного українства у столичному Палаці „Україна" .
Фото: Інтернет-представництво Президента України

КИЇВ. – 21 серпня у столичному Палаці „Україна" відбулося яскраве мистецьке дійство закордонного українства – найкращих митців з Европи, Північної Америки, Австралії та країн пострадянського простору. Це був своєрідний звіт мистецьких досягнень, присвячений 18-ій річниці Незалежности України.

Свято відкрив вітальним словом Президент України Віктор Ющенко, висловивши глибоку вдячність усім, хто несе наше слово, нашу пісню, нашу культуру у широкий світ „Україна – там, де живуть і працюють українці, де майорить український прапор, де живе українське слово. Україна – там, де є хоч одне українське серце, хоч одна українська душа. Ми вже довели, що в єднанні навколо України ми – сила", – сказав В. Ющенко

Промова Президента була зустрінута неодноразовими бурхливими оплесками, якими глядачі гаряче дякували В. Ющенкові. Відтак він вручив високі державні нагороди закордонним діячам української культури. Почесного звання Заслуженого артиста України були вдостоєні: Віра Зозуляк – художній керівник та дириґент капелі „Золоті струни" (Канада); Юлія Дошна – художній керівник дитячого колективу „Веретено" (Республіка Польща); Руслан Кадиров – соліст Московської академічної філармонії (Російська Федерація); Василь Попадюк – скрипаль-віртуоз (Канада); Роман Цимбала – соліст Ню-йоркської Опери (США).

Звання „Заслужений працівник культури" одержали Зенон Хоркавий – куратор Музею українського мистецтва ім. Владики Івана Прашка (Мельбурн, Австралія); Іван Желнаков – художній керівник Центру української культури (Сочі, Російська Федерація); Володимир Лейбюк – керівник українського фолкльорного народного аматорського колективу „Журба" (Естонія); Маркос Ногас – голова правління Товариства прихильників української культури (Бразилія). Звання Заслуженого діяча мистецтв України отримали Богдан Ґенґало – керівник камерного хору „Акколада" (США); Володимир Головко – дириґент Катедрального хору при Українській католицькій парафії свв. апостолів Петра і Павла (Мельбурн, Австралія); Володимир Денека – художній керівник українського ансамблю народного танцю „Черемош" (Республіка Польща); Меланія Моравська-Дехніч – керівник танцювального ансамблю народного танцю „Верховина" Спілки Української Молоді Австралії та інші.

Й ось самий концерт – як заключний етап Фестивалю мистецтв України „Збираймось воєдино!", під еґідою Міністерства культури і туризму України, Товариства зв'язків з українцями за межами України, Державного концертного аґентства „Україна".

Ведучі Світлана Сасу (Республіка Молдова, Придністров'я) та Заслужений артист України Євген Нищук оголосили першу точку: Ансамбль танцю „Черемош" під проводом В. Денеки з Республіки Польща виконав танець „Гуцулка". З Автономної Республіки Адигеї Російської Федерації виступив пісенно-танцювальний ансамбль „Козачата", під орудою Заслуженого працівника культури України Наталі Уварової. Успішно виступив жіночий Співочий гурт станиці Челбаської (Кубань) – з українськими народними піснями „Спи, Тарасе, батьку рідний" та „Котився місяць край долини". А український фолкльорний гурт „Покуть", з кавказького реґіону, під орудою Ганни Гніденко, майстерно театралізував давній український „Ярмарок".

Р. Кадиров з Росії надзвичайно проникливо співав „Пісню про рушник" Олександра Білаша на слова Андрія Малишка, і українську народну пісню „Дивлюсь я небо та й думку гадаю". До болю хвилююче прозвучала українська пісня Юрія Саєнка та Богдана Стельмаха „Грудка української землі" у виконанні співачки з Росії Богдани Павлишин.

Зачарували присутніх і українські співаки з США. Б. Ґенґало у супроводі камерного хору „Акколада" виконав українські народні пісні „Там понад річку стежка" і „Йшли корови із діброви". Ще один митець – співак Р. Цимбала із США у супроводі Національного академічного оркестру народних інструментів України, з участю художнього керівника та головного дириґента, Народного артиста України, лавреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка Віктора Гуцала ніжно і хвилююче виконав українську народну пісню на слова Леоніда Глібова „Стоїть гора високая" та пісню „Повій вітре на Вкраїну" на слова Степана Руданського.

Радував і підносив дух усіх присутніх у залі пісенно-танцювальний ансамбль „Козачата", який виконав українську народну пісню „У комори мука".

На завершення концерту на сцені зібралися всі групи посланців закордонного українства – і зазвучало спільне виконання пісні

„Єднаймося, люба родино!
Хай наша свята Україна
Цвіте, як калина…".

Іван Пасемко,
завідувач відділу Науково-дослідного Інституту українознавства Міністерства освіти України

10 жовтня: концерт українського літургійного співу

Український вокальний ансамбль„Євшан" з Конектикату.

ВАШІНҐТОН. – 10 жовтня, о 7:30 год. вечора, Українська католицька парафія Пресвятої Родини відзначатиме 60-ліття. З цього приводу відбудеться концерт українського літургійного співу у виконанні Українського вокального ансамблю „Євшан" з Конектикату. Концерт представляє нагоду почути вибір музики з трьох століть українського церковного співу в акустично досконалому приміщенні Українського католицького крайового собору (4250 Harewood Rd. NE, Washington, DC).

Програма включатиме твори Дмитра Бортнянського, Артема Веделя, Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Євгена Станковича та інших композиторів.

Музичний директор Олександер Кузьма – випускник Музичної школи Гарт і Ейльського університету, колишній директор Ейльського російського хору, колишній дяк і дириґент парафіяльних хорів у Бостоні, Гартфорді і Ню-Гейвені, Конектикат, з 1996 року очолює ансамбль „Євшан". Члени ансамблю виконують репертуар старовинних літургійних наспівів східнього християнства, як також клясичні композиції XVIII-XXI ст.

11 жовтня „Євшан" співатиме також під час Літургії в Українському католицькому крайовому соборі Пресвятої Родини.

Юрій Добчанський

Відбулося Всеукраїнське Франкове свято

ЯСЕНИЦЯ СІЛЬНА, Дрогобицька область. – 27–28 серпня відбулося, в рамках урочистостей з нагоди 153-річчя від народження Івана Франка, літературно-мистецьке свято „Я син народу, що вгору йде", яке вже традиційно організовують Дрогобицька державна районна адміністрація і районна рада, Національний науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти України, Науково-ідеологічний центр ім. Дмитра Донцова і Благодійний фонд ім. Івана Франка.

Ясениця Сільна – це батьківщина матері І. Франка. Колись тут у початковій школі зробив перші кроки у світ освіти та науки малий Івасик, майбутній Каменяр України. А тепер на святі в його честь було відкрито приміщення нової середньої школи.

Того ж дня у Нагуєвичах, у Музеї-садибі Івана Франка, відбувся обласний творчий пленер учнів мистецьких шкіл та Всеукраїнська наукова конференція „Нагуєвицькі читання-2009".

Опісля учасники конференції поклали квіти до скульптурної композиції „Іван Франко і світова література", відтак у Будинку літератора відбулося пленарне засідання, і праця двох секцій. Першою – „Літературознавство. Перекладознавство" керували Любомир Сеник та Микола Зимомря, другою – „Націологія. Українознавство. Мовознавство. Педагогіка" – Омелян Вишневський та Ярослав Яремко.

На пленарному засіданні винятковою увагою присутніх користувалися виступи д-ра Петра Шкраб'юка („Політична прогностика Івана Франка і сьогоднішні уроки державотворення"), д-ра Л. Сеника („Захист Іваном Франком прав і свобод нації в контексті „вселюдського" гуманізму"), д-ра Галини Мацюк („Мова і соціюм у творах Івана Франка"), д-ра Петра Іванишина („Іван Франко і теорія постмодернізму"), а також доповідь Святослава Пилипчука зі Львова – „Фолкльористичні пошуки Івана Франка та їх актуалізація у XX-XXI ст."

Не менше зацікавлення викликала праця обидвох секцій, зокрема виступи О. Багана („Цивілізаційні ідеї Івана Франка і сучасні геополітичні виклики перед Україною"); проф. Омеляна Вишневського („Педагогічні погляди Івана Франка на тлі сучасної української педагогіки"); Ярослава Радевича-Винницького („Іван Франко і мовно-культурний націоналізм (минуле-сьогодення)",

Водночас біля каплички Різдва Богородиці діяли обласна виставка творчости учнів мистецьких шкіл і виставка виробів народних майстрів Львівщини.

Під час урочистого відкриття Всеукраїнського літературно-мистецького свята „Я син народу, що вгору йде" виступали представники Львівщини, Волині, а також заступник голови ґміни польського селища Єжова Веслав Лях, який очолював делеґацію з Республіки Польща.

Відбувся великий святковий концерт з участю Заслуженого Прикарпатського ансамблю пісню і танцю України „Верховина", муніципального чоловічого хору „Боян Дрогобицький", солістів Львівської обласної філармонії, Заслужених артистів України Мар'яна Шуневича, Оксани Гриб, скрипаля-віртуоза Ростислава Фединця та гурту „19-та кляса". А пізніше того ж дня розпочалася молодіжна програма.

Іван Пасемко

Майстер-кляса в Літній школі для закордонних українців

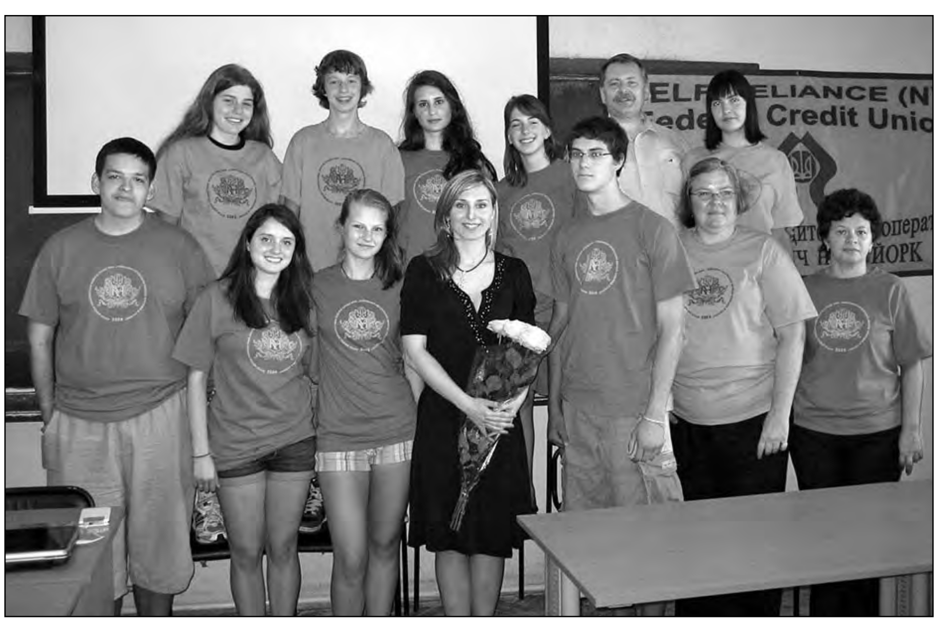
КИЇВ. – Для учасників Літньої школи україністики та Українсько-американського літнього табору для молоді при Києво-Могилянській академії українська співачка Заслужена артистка України Ирина Шинкарук провела майстер-кляс „Глибокий колодязь", який долучив молодь з різних країн до народної пісні.

І. Шинкарук – авторка поетичних збірок „Народження голосу" та „Відчуваю" – восени 2004 року розпочала новаторський акапельний проєкт „Глибокий колодязь". Вона виконує стародавні пісні у храмах, музеях, печерах, палацах, на великих підприємствах та у горах.

І. Шинкарук розповіла про запис її пісень на Божій горі в Почаєві, в київському храмі Життєдайного джерела, на заводі „Авіант", в кримській печері Карані-Хоба. Учасники майстер-кляси послухали записи, почули цікаві історії про дива, які творить пісня.

Деякі з американських учасників табору вперше почули український народний сольоспів наживо. Отримані пісенні враження матимуть для них довготермінову й потужну силу дії.

Жанна Безп'ятчук

Учасники програми „Навчання української молоді Америки в Україні" разом з Заслуженою артисткою України Іриною Шинкарук.

Подорож у каторжні місця

Олександер Вівчарик

Продовження.
Початок в чч. 7-15, 37, 38

Мою маму звільнили без дозволу на виїзд

На початку жовтня 1954 року мою маму, тоді ще Марію Ластівку, звільнили з ув'язнення. Правда, свободу її дуже обмежили: далі Інти їй нікуди їхати не дозволили. Але мама тепер вставала не за сиґналом, їла, коли захоче, або коли щось мала, а не коли дадуть. Її вже не мали права обшукувати, водити на працю під конвоєм, бити чи садовити до карцеру. Склавши свої речі до дерев'яної валізки, яку подарували свої хлопці, вона вийшла за зону, перехрестилася і, не обертаючись, пішла до міста.

Людей випускали поступово, протягом декількох місяців, сподіваючись, що вони якось самі влаштуються. Моя мама пішла до подруги, сусідки по нарах Ніни Сюйви, яку випустили раніше і яку на волі чекав колишній смертник Семен Макарчук, який до сталінських таборів потрапив ще 1939 року. Його засудили до смертної кари за те, що був переконаним українським націоналістом і до війни працював у львівській газеті „Діло". Смерти він чекав декілька місяців в одиночній камері. Зрештою, розстріл замінили на 25 років каторги.

У 1940-их роках він працював в Інті фельдшером на пересильному табірному пункті. Коли з Волині привезли засуджену за членство в ОУН Н. Сюйву, закоханий С. Макарчук, ризикуючи отримати новий термін ув'язнення, майже рік тримав її в табірному шпиталі. Зрештою, Н. Сюйва змушена була „одужати", бо інакше б її відвезли в інвалідний табір в Абезі.

Коли Н. Сюйва вийшла зі своєю валізкою за колючий дріт, на неї вже чекав С. Макарчук, який уже рік був на свободі і навіть мав кімнатку у двоповерховому будинку. Він одразу побрався зі своєю коханою. Тож моїй мамі було до кого піти, знаючи, що її приймуть, нагодують і обігріють теплом свого серця.

Перебувши якийсь час у Макарчуків, вона подалася до їхніх знайомих Музичуків, котрі вже встигли збудувати власний будиночок. А за декілька днів, несучи додому відро води, впала і зламала руку. Біда ніколи не буває вчасною. А того разу – особливо. Адже мама якраз влаштувалася на шахту і повинна була йти до праці.

Знайомі порадили піти до начальника таборів Михайла Халеєва. І мама пішла, хоча й знала про його крутий норов і розбещеність. Але якраз тоді в Інті було вбито одного з катів табору. Всевладних катюг охопив страх. А М. Халеєв узагалі збирався втікати до Москви і в Інті допрацьовував останні дні. Мама таки потрапила до недавнього всевладного чиновника. Він вислухав її розпачливу скаргу, подумав похмуро, а тоді підняв слухавку, набрав телефон головного лікаря лікарні і сказав прийняти маму на лікування до повного одужання.

Можливо, це був унікальний випадок, коли цей високопоставлений чекіст допоміг щойно звільненій людині. Особисто я знаю інше. Наприклад, 29 червня 1954 року ув'язненого Смирнова запроторили на 10 діб до карцеру нібито за образу керівників табору. Його провина полягала в тому, що під час перерви на будові він лежав на дошках і не підвівся, коли туди прийшов М. Халеєв. В'язня негайно помістили у карцер. На його вимогу викликати прокурора або дати можливість написати скаргу ніхто не реаґував. З сусідніх камер Смирнову зуміли передати сірники, і він на знак протесту підпалив камеру. Від отруєння чадним газом нещасний помер.

Як бачимо, М. Халеєв залишався усе тим же жорстоким чекістом.

Будуючи руками в'язнів промислові об'єкти і бараки, полковник М. Халеєв не забував і про себе. Олена Калакуцька пише у своїх спогадах: „У час мого дитинства Інта мала особливу архітектурну відмінність: вежі, загорожі з колючого дроту, знову – вежі, знову – огорожі… Сім'ї звільнених селилися в бараках, котрі ділили на комірки, а також у саморобних мазанках біля шахт. Але вже тоді в центрі селища почали будувати будинок для полковника М. Халеєва. Тоді нам, дітям, цей особняк здавався дивом архітектури, а у наших батьків він, мабуть, викликав почуття страху. Цей особняк дожив до наших днів. Кажуть, у ньому тепер відомчий готель концерну „Інтауголь".

Діти без дитинства

Блукаючи містом свого народження, колишньою каторжною Інтою, я не міг обминути острів, який з усіх сторін обмиває річка Велика Інта. До острова можна дістатися підвісними мостами. Острів уже за моєї пам'яті був парком. Таким залишився і тепер. Біля першого мосту, який перекинули з берега, встановлено погруддя Петра Чайковського. Чому саме його, ніхто достеменно не знає.

Мама автора Марія Ластівка з сином Сашком Вівчариком (зліва) і подружжя Макарчуків з сином Славком після звільнення з табору.

На острові було тихо, спокійно, навіть затишно. Я блукав поміж дерев, які в Інті ростуть кущами. Може, їм так легше рости на суворій північній землі? Вони ростуть родинами, обіймаються, мов друзі.

Зненацька мої міркування грубо перервав хрипкий голос: „Мужик, дай закурити!". До мене звертався закуйовджений, не дуже охайний чоловік непевного віку. Його вигляд і пропитий голос відразу повернули мене на грішну землю, на якій я уздрів і пляшки з-під горілки, і недопалки, і шприці. Очевидно, на цьому місці збиралися „безхатьки". Про це свідчили і залишки вогнища, і колода, на якій умостився безцеремонний прохач.

„Не курю, пойняв?", – відповів у тон безхатькові. „Ну то дай на дорогу". „Сам приїзжий. Нічим допомогти не можу". „Що ж, – на диво добродушно махнув рукою безхатько. – Коли приїзжий… Ти, може, думаєш, що це річка, – хитнув головою у бік Інти. – Ні, паря, це канал. Його зеки копали. Вони все тут збудували. А нас учили, що то були комсомольці. – Він засміявся беззубим ротом. – Мій батя теж тут сидів. Ми з мамкою до нього приїхали, коли його випустили. Я табори пам'ятаю. Ти в тундру не ходи. Там під каждим горбиком – кістяк. Як і під кожною хатою в місті".

Обличчя безхатька посуворішало. Він довго дивився на місто за річкою.

„А ти чого приїхав? – знову звернувся до мене. – Що тут дивитися? Місто покійників. І мої тут лежать. А я… – він знову махнув рукою. – Теж десь тут лежатиму. Недовго уже".

„Ти ж їхати десь збирався", – нагадав я. „Так, до „кореша", в Кочмес. Тут недалеко. У нього хата є. Але гроші я пропив".

„Я дам, чи доїдеш?"

„Доїду, гадом буду!"

Очі пропащого загорілися надією.

„Скільки треба?"

„Хоч 50 рублів дай", – не вірячи своєму щастю, промовив він.

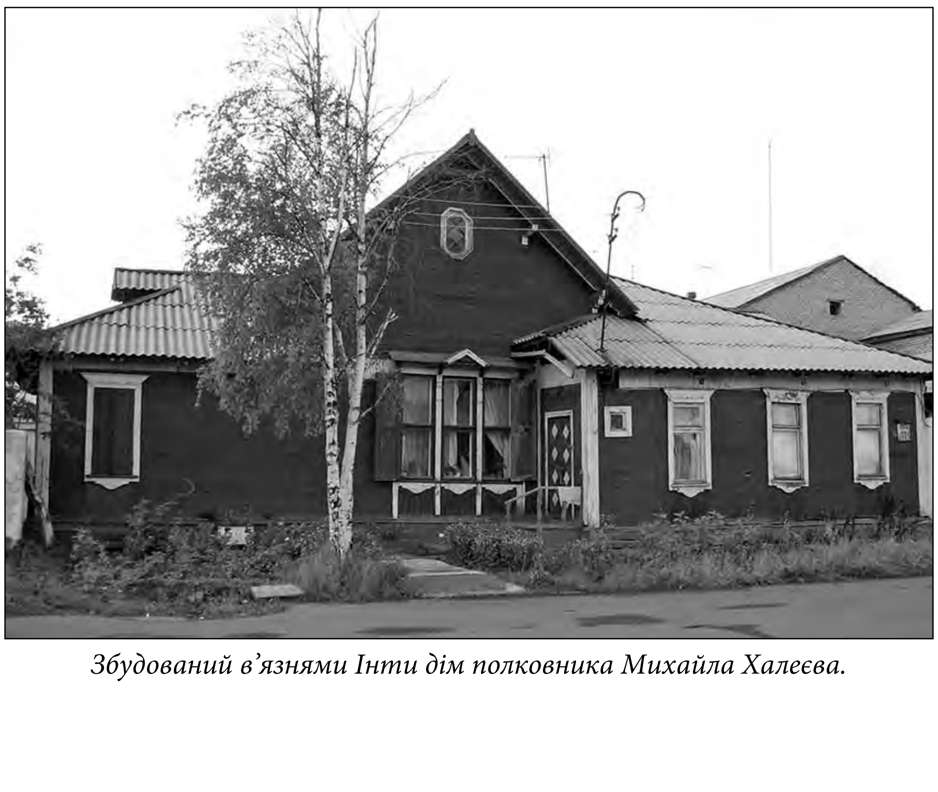
Я дав 100 рублів і пішов. Скоріш за все, він їх проп'є. Але раптом… То я просто кинув дещицю на пам'ять минулому, яке заростає травою на згарищі мого будинку.

У таборах теж народжувалися і вмирали діти. А безхатько, сподіваюся, не брехав. Мабуть, він і справді був з тих дітей, які приїхали з матерями до звільнених батьків. Інтинська громада складала тоді химерну суміш зеків, високоосвіченої інтеліґенції, переважно неосвічених охоронників, і дітей.

Але в Інті, як і в інших таборах, були й інші діти. Згадує Ада Войтоловська, яку заарештували ще 1936 року: „У ті роки жахливо швидко росли табори, табірні підрозділи (лаґпункти) для політичних в'язнів, зокрема для жінок. У нашому етапі їхало з матерями декілька діток. Їх не було на кого залишити, не було кому віддати.

У нашому бараці, в Кочмесі, жили кілька дітей з матерями. Там поряд з кримінальними злочинцями зосередили тисячі жінок-політв'язнів. З них 85 відс. – матері. Це Люда Караджа з двома хлопчиками, Галя Вольф з Ірочкою, Фріда Геллер з Галочкою, Вікторія Щехура з синьооким Євгенком. Пізніше їх переселили в окрему землянку, але впродовж року діти вешталися в загальному жіночому бараці, залишені напризволяще, оскільки матерів від роботи не звільняли.

Ще пізніше, коли всупереч усім заборонам, в Кочмесі почали з'являтися новонароджені, відкрилися ясла. Дівчатка з нашого бараку виросли і живуть нормальним життям. А життя хлопчиків не склалося – у всіх трагічна доля. Чоловіка Л. Караджі розстріляли у Воркуті. Діти недовго росли у таборі, а тоді були біля табору. Бажаючи швидше поставити сина на ноги, мати відрядила старшого в технічне училище, додавши йому у довідці два роки. Почалася війна і його за віком взяли в армію на два роки раніше, 15-літнього. У перші дні війни він загинув на фронті. Другому синові значно пізніше вдалося поступити до навчального закладу".

Збудований в'язнями Інти дім полковника Михайла Халеєва.

Місток через канал, викопаний ув'язненими жінками.

Продовження – в наступних числах „Свободи"

РОКИ І ДОЛІ

Згадуючи Марка Антоновича

Георгій Шибанов,
Заслужений діяч мистецтв України

Під час великих потрясінь і катаклізмів драматичного XX ст., викликаних революціями, війнами, голодоморами, політичними репресіями, значній частині діячів науки, культури, мистецтва, які не могли сприйняти тодішнього тоталітарного режиму, настраждалися від нього, довелося рятуватися втечею на Захід, за океан, шукаючи там кращої долі. Тільки завдяки неймовірним зусиллям, нерідко – тяжкій фізичній праці, вони змогли реалізувати себе на чужині в умовах іншої соціяльної формації.

Прикро, що і нині через тяжкі умови життя, безробіття, низький матеріяльний статок Україну продовжують залишати науковці, лікарі, інженери, журналісти, музиканти, артисти.

Коли ж, нарешті, українці (здебільшого талановиті й високоосвічені) перестануть виїжджати з рідних теренів? Про це не раз думав, перебуваючи навесні 1998 року в далекій Канаді, де шукав сліди Нестора Городовенка (1885-1964) – такого ж вимушеного вигнанця з Батьківщини, який прибув наприкінці 1948 року до цієї північноамериканської країни з Німеччини зі своєю вірною дружиною Анастасією.

У пам'яті надовго залишилися незабутні поїздки по містах провінцій Квебек, Онтаріо, зустрічі з представниками української культурно-мистецької громадськости Монреалю, Торонто, Гамільтону, Лондону та інших міст, зустрічі з представниками української наукової і культурно-мистецької громадськости, серед яких були незабутні Іван Зінчик, Євген Калюжний, Євген Рослицький, Іван Стельмащук, Люба Жук, Павло Дрозд, Макар і Орися Сушки, о. Ігор Куташ та інші добродії.

Та особливо щемні враження залишилися після моєї кількагодинної зустрічі з істориком Марком Антоновичем (1916-2005). Він мешкав в одному із затишних кварталів Монреалю, на Оксфорд-вулиці. Я з нетерпінням чекав тієї миті, коли ми поїдемо до представника великої родини Антоновичів, яка так багато зробила для української науки і культури. Нагадаємо, що його дід Володимир Антонович (1839-1908) був відомим істориком, етнографом, археографом, археологом. Батько, Дмитро Антонович, також відомий історик мистецтва, один з засновників Революційної Української партії (РУП). За часів Директорії – глава української дипломатичної місії у Римі, згодом ректор Українського Вільного Університету (Німеччина).

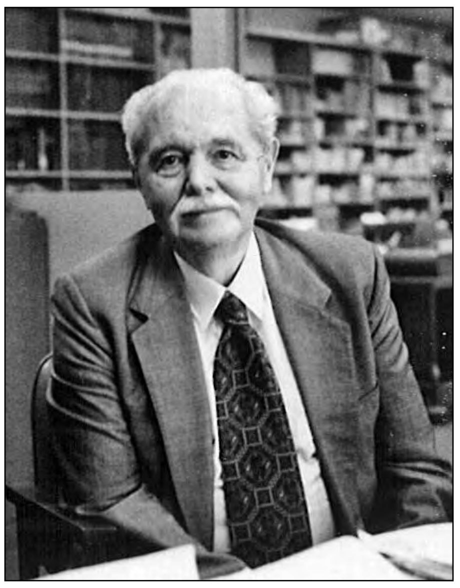
Й ось ми їдемо до одного з останніх могікан національної інтелектуальної еліти діяспори. Мені важливо було зустрітися з М. Антоновичем й тому, що я хотів почути й записати його спогади про Н. Городовенка, з яким він підтримував дружні зв'язки. У хорі „Україна", котрий був створений 1950 року Українським Національним Об'єднанням (УНО) Канади, співала дружина М. Антоновича.

З усіх публікацій про Н. Городовенка, які з'являлися у виданнях української діяспори Канади, США, Німеччини, найґрунтовнішу монографічну статтю надрукував у газеті „Новий Шлях" (31 серпня 1974 року) М. Антонович, чітко визначивши належне місце видатного хормайстра в історії національної музичної культури. У цьому йому багато допомогли особисті контакти з митцем.

На той час високоосвічених людей з числа українських імігрантів у Монреалі було не так багато, а тому Н. Городовенко охоче навідувався до М. Антоновича, щоб натішитися спілкуванням, якого йому так не вистачало на чужині.

Перед тим, як я мав приїхати до М. Антоновича, голова монреальської філії УНО І. Стельмащук зателефонував йому і запитав про самопочуття. Тоді вчений дещо занедужав, але на зустріч погодився охоче.

Була середина березня. Випало багато снігу, посильнішав мороз. Приїхавши в інший кінець кількамільйонного міста, котре іноді називають другим Парижем, ми стали на порозі гостинного дому Антоновичів. Його господар зустрів нас радо і привітно. Трохи стомлене, інтеліґентне обличчя пана Марка враз просіяло:

Д-р Марко Антонович

„О, дуже радий бачити гостя з Полтавщини", – промовив він, тепло вітаючись. І запросив сісти у крісло напроти нього.

Я мав з собою кілька листівок з видами Полтави і подарував їх М. Антоновичеві. Це дуже розчулило його і він, розглядаючи знайомі силуети пам'яток міста Чураївни й Івана Котляревського, з захопленням промовив: „Спасибі за те, що привезли мені дрібку України…".

І далі розпитував про життя на Батьківщині, а потім згадав про свою незабутню поїздку на початку 1990-их років до рідного Києва, коли Україна стала незалежною, про зустріч з колеґами, про ту радість, яка наповнювала його серце: долаючи труднощі, Україна, нарешті почала розбудовувати нове життя.

Майже всюди у помешканні Антоновичів – шафи з книгами. Вони лежали стосами і на підлозі. Подекуди було видно нерозкриті пачки з книгами, присланими з України. На стінах – роботи малярів з рідної землі, місцевих авторів. Цю колекцію прикрашали і неповторні акварелі давньої знайомої господаря дому Катерини Кричевської-Росандіч, котра живе у Каліфорнії. Вчений постійно цікавився науковим і культурно-мистецьким життям України, був, як мовиться, у курсі справ.

М. Антонович залишив рідний Київ зі своїми батьками у далекому 1923 році. Спочатку жили в Чехії, де він студіював єгиптологію. Згодом перебралися до Німеччини. Найбільше молодого вченого зацікавлювала історія України, її громадсько-політичних рухів у другій половині XIX ст. Немало видав він і літературознавчих праць. Переїхавши до Канади, М. Антонович тривалий час очолював Українську Вільну Академію Наук (УВАН) у Ню-Йорку, навколо якої згуртував велику плеяду українських вчених з різних країн світу.

Прошу його поділитися спогадами про Н. Городовенка, талант якого він високо цінив.

„Нестор Теофанович дуже страждав через свою відірваність від України, – повідав вчений. – Його всюди переслідувала нестерпна туга за рідним краєм. Тут, у Канаді, Городовенка розуміли не всі, і це його дуже пригнічувало. Він часто згадував Лохвицю, де минули дитячі і шкільні роки, свою багаторічну працю з „Думкою", котра стала його „найулюбленішою дитиною". Це був майстер своєї справи, – наголосив М. Антонович, – неперевершений інтерпретатор і популяризатор української пісні, який, як і Олександер Кошиць, приніс їй світову славу".

Далі М. Антонович розповів, що Н. Городовенко ніколи не скаржився на свою долю. Та всі, хто його оточував, добре розуміли, що творилося на серці мистця. України йому бракувало завжди, бо там залишилися його слава, незабутня „Думка".

Дириґент любив розповідати М. Антоновичеві про свою дружбу з великим знавцем народної творчости Максимом Рильським, котрий, прощаючись з ним у Києві, сказав: „Несторе, завжди співай українську пісню. Вона нас виведе з неволі…".

Це Н. Городовенко робив до останніх хвилин життя. Коли під час своїх виступів у березні 1964 року у Канаді до шпиталю, що на околиці Монреалю (тут він провів

(Закінчення на стор. 22)

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода" ☐ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС): ....
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....
Число телефона: (.......) ....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Згадуючи...

(Закінчення зі стор. 21)

свої останні місяці) завітали його провідати співаки Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка під орудою земляка Григорія Китастого (1907-1987), він сказав їм:

„Помирати я вже не боюся. У думці переспівав (дириґент знав напам'ять майже 2,000 українських пісень) всі партитури, починаючи з років моєї молодости".

Тоді Нестор хвалився бандуристам Федорові Федоренкові, Іванові Китастому, Йосипові Панасенкові про те, що сопранові партії його хору „Україна" звучать „як одна струна". Він навіть не мав таких у Києві, у „Думці".

„Н. Городовенко був великим життєлюбом, неповторною особистістю, – продовжував згадувати М. Антонович. – Усі, хто його знав, відчували, що це видатна людина свого часу". Н. Городовенко був цікавим М. Антоновичеві і як живий свідок драматичних подій національного відродження, котрий відчув на своїй творчій долі катастрофічні наслідки його „розстрілу", розпочатого сталінською репресивною машиною наприкінці 1920-их років.

Після того, як у 1937 році за вказівкою сталінської влади Н. Городовенка вигнали з „Думки", вона почала втрачати український дух, яким повнокровно жила з 1919 року, з часу її заснування.

М. Антонович пригадав і великий концерт, підготовлений Н. Городовенком під назвою „Пісні від Сяну до Дону". Він зібрав фольклорні перлини з різних куточків України, і це справило неповторне враження на усіх присутніх на тому незабутньому концерті. Про нього довго згадували серед української громади міста.

Досить помітною подією в мистецькому житті Монреалю у 1955 році став також концерт духовної музики на Плато-Гол, в якому хор Н. Городовенка високомайстерно виконав твори Вольфґанґа Амадея Моцарта, Джузеппе Верді, Дмитра Бортнянського, Миколи Лисенка.

Аж тут, у Монреалі, я довідався від М. Антоновича і про те, що Н. Городовенко розповідав йому про нещасливу для нього зустріч зі Сталіним у березні 1936 року, під час Першої декади українського мистецтва у Москві. Після її закінчення уряд влаштував для артистів прийняття у Кремлі, на якому виступала і „Думка". Її спів сподобався Сталінові.

Під час цього була нагода поговорити з „батьком народів". Н. Городовенко тоді нібито поскаржився йому: „У нас, товаришу Сталін, тепер дуже став звуженим репертуар капелі. Не дозволяють виконувати духовні твори видатних західньоевропейських і наших композиторів.

„А ви співайте їх без слів, – іронічно відповів Сталін і дав зрозуміти дириґентові, що на цьому розмову закінчено.

За спогадами адміністратора хору „Україна", котрим керував Н. Городовенко у повоєнній Німеччині, Валентина Кохна на тому прийнятті Сталін підізвав до себе Лаврентія Берію і дав йому вказівку „зняти шаровари з цього хохла Городовенка". Про це маестро розповів В. Кохнові незадовго до своєї смерти, коли той приїздив до Монреалю, щоб попрощатися з ним.

Під час згаданого прийняття у Кремлі групі українських артистів вручили державні нагороди. Н. Городовенка одержав орден „Знак Пошани". Та це було звичайнісінькe лицемірство тодішньої влади. Зі своїм національним духом митець вже не вписувався в реалії того часу і невдовзі його усунули від керівництва „Думкою".

Відтоді над Н. Городовенком нависла реальна небезпека репресій. У будь-яку хвилину його могли арештувати. Існують версії про те, що, за клопотанням Миколи Бажана, його врятував від розправи Микита Хрущов, який на початку 1938 року прибув на роботу з Москви до Києва.

Швидко сплили години нашої бесіди з М. Антоновичем. Щиро подякувавши за ту незабутню зустріч, ми залишили його привітний дім. На прощання вчений подарував мені свою працю „О. Кониський і Т. Шевченко" зі своїм автографом, яка нині зберігається у моєму іменному архівному фонді у Державному архіві Полтавської області, куди я передав і кілька пісенних партитур уславленого хормайстера, розписаних його натрудженою рукою.

Час від часу я згадую свою пам'ятну поїздку до Канади, вмикаю магнітофонний запис і прослуховую голос М. Антоновича. Він говорив тихо, м'яко з київською вимовою, і здавалося, що ми розмовляємо з ним не в далекому, засніженому Монреалі, а в рідній Україні, про яку він ніколи не забував…

Селище Чорнухи,
Полтавська область

Спільними зусиллями рятуймо від загибелі церкву у Перемишлі!

Завдяки жертвенності людей доброї волі, яким не байдужа доля української сакральної спадщини на перемиській землі, людей, що щиро відгукнулись на заклики про допомогу, від весни 2009 року почався ремонт нашої святині Співстраждання Пресвятої Богородиці у Перемишлі, святині, яка зазнала величезних руйнувань в 1945-1996 роках польськими ужитковниками цієї обителі.

Ми не оин раз на сторінках української преси в Польщі, на Заході, в Америці і Канаді дякували усім добродіям за їхні пожертви на спільне всюдисущим українцям священне діло збереження слідів українського буття у княжому Перемишлі. Нині, користаючи з доброзичливості шановних редакцій українських часописів, хочемо з глибини душі щиро подякувати черговим жертводавцям, які склали свої пожертви, а саме:

З **Перемишля** в злотих: Павлюшко Марія – 100, Фіцак Андрій – 100, Дзівік Євген і Данута – 100, анонімно – 50, анонімно – 200, Лихач Ілля – 1000, анонімно – 900, Козак Катерина і Михайло – 400, анонімно – 100, Романик Ірина І Йосип – 400, Мричко Марія і Володимир – 100, Ярош е - вич Богдан – 100, Попович Ольга і Богдан – 100, Ковалик Роман – 100, Кривуцький Петро – 500, анонімно – 2600, анонімно – 300, Туцькі Тереза і Юрій – 100, Любович Ірина, Павло і Петро – 500, Макар Марія – 50, Мельник Ярослав – 200, Гнатюк Анастасія – 100, Зельвак Марія – 100, Зайло Галина – 100, Ярошевич Ярослав – 100, Колач Тереза і Мирослав – 500, анонімно – 500, анонімно – 100, анонімно – 300, Камінська Марія – 200, анонімно – 100, Стабішевська Ірина – 200, Кіт Богдан – 100, Джурко Ярослав (Венгожево) – 100, анонімно – 500, Бучко Катерина – 300, Зайло Галина – 100, Ожибко Галина – 100, Кость Ярослава -100, Снігур Ірина – 100, Бак Юліян – 300, Леськів Анна і Михайло – 100, Павлинська Галина – 200, Фіцак Омелян – 100, Лопух Стефанія і Зиновій – 100, Плахта Катерина – 200, Федоришак Стефан – 50, Міхалушко Данута – 100.

З **Канади** (канадські доляри): Крамар Володимир – 50, Шнайдер Анна – 50, Дубек Тед – 50, Колач Зиновія і Богдан – 50, Воркун Стефанія – 100.

З **США** (USD): Кузмінський Левко – 100, Бабіцький Стефан – 45, Бохно Михайло – 50, Збірка Павла Перуна у New Britain – 440, Плімак Катерина – 200, Кусик Володимир – 100, Кузик Володимир – 1000, Пакош Іван – 200, Ягнич Ольга і Володимир – 200, Ягнич Микола – 100, Щерба Марія – 50, Організація ООЧСУ 42-ий відділ у Лонг Айленд – 1000, Організація УККА відділ у Лонг Айленд – 1000, Мицьо Катерина і Мирон – 100, Капустянські Марія і Ярослав – 100, Трояновські Ірина і Дмитро – 100, Бродило Марія – 100, Барняк Параскевія і Теодор – 50, Мицьо Люба і Марко – 50, Щерба Анна – 50, Ільницька Ксенія 40, Маліняк Анна – 20, Качмарчик Анна і Михайло – 20, Барняк Леся – 20, Коваль Марія і Володимир – 1000, Шклярук Марта й Іван – 50, Гасюк Богдан – 100, о. Михайло Федорович – 100.

З **Німеччини**(в злотих): Владика Петро Крик – 500, анонімно – 2200, Матійчак Ольга і Петро – 200, Фульмес і Тимко – 80, Стефанія Кушлик – 100 євро, Мирослава Кушлик – 50 євро, Ярослава Філь – 100 євро.

З **Швеції** (в злотих): Тицькій Стефан – 400.

З **Великої Британії**: Іван Зельо – 500 фунтів.

Усім жертводавцям щире спасибі.

Хочу повідомити, що дотепер завершено ремонт головні бані, яка тепер милує око новим покриттям мідною бляхою і мов золото блищить у променях сонця, приваблюючи людей до храму на молитву, бо є доказом, що церква живе. Залишається повністю відремонтувати дві бічні бані, поправити інсталяцію громозводів, помалювати церкву і найважніше зробити ізоляцію пивниць з огляду на велику вологість. На превеликий жаль для завершення цих робіт не вистачає коштів, а це є 296 тисяч злотих (біля сто тисяч американських долярів).

Тому уклінно просимо усіх, хто хотів би долучитися до грона добродіїв і фінансово допомогти в успішному завершенні розпочатого благородного діла збереження на славу Божу його святині в Перемишлі, свої пожертви висилати **чеком** на ім'я о. Julian Bogdan Kowal, Przelozony Klasztoru, ul. Salezjanska 2, 37-700 Przemysl, або вплачувати на банківський рахунок оо. Василіян в Перемишлі.

Bank Pekao S.A. II oddzial w Przemyslu,
Nr. Rachunku 59 1240 1776 1111 0000 1937 9896.
Swift: PKOPPLPW

Остаємось з великою вдячністю і молитвою за дотеперішних та майбутніх добродіїв.

Ієром. Юліян Коваль, ЧСВВ ігумен монастиря у Перемишлі

Найвища мета – зберегти Україну

Наступні вибори Президента України викликають стривоженість в середовищі української інтеліґенції. Вибори до Верховної Ради, проведені за партійними списками, призвели до появи у парляменті осіб, які не відповідають депутатському покликанню ні за професійним рівнем, ні за станом моралі. Тепер з'являється загроза боротьби за найвищу державну посаду осіб, які керуються не стільки національними інтересами, скільки особистими амбіціями. Цю стривоженість висловлено в заяві з датою 8 вересня від літературно-мистецького клюбу „Ярославів Вал".

Стрімко наближаються чергові президентські вибори. З ними закономірно пов'язані сподівання народу на позитивні зміни у всіх сферах суспільного буття, яке охоплене задавненою хронічною кризою системного характеру.

Причини цього очевидні: це, насамперед, узурпування політичної влади кількома партійно-олігархічними групами, головною метою яких є не вболівання за долю країни, а нечуване збагачення за рахунок цинічного пограбування національних ресурсів.

Сьогодні жодна політична сила не виражає волі простого люду, не відстоює загальнонаціональних інтересів. Цілком очевидно, що подальше збереження такого становища веде до найтрагічніших наслідків.

У цей загрозливий час ми заявляємо чинним політикам наш рішучий протест проти курсу на встановлення антидемократичного, антиукраїнського, антинародного олігархічно-кланового режиму, власне – на руйнування здобутків, за які боролися й поклали голови мільйони українських патріотів.

Тепер мільйони українців опинилися на межі виживання, мільйони покинули свою землю в пошуках кращої долі. Ганебно впав образ Української держави в очах світової спільноти.

Можновладці досі не виробили національної державотворчої ідеї, змістовний стрижень якої об'єднав би всіх громадян, запалив би їх духом побудови єдиної, сильної, заможної европейської країни. Натомість досі по-шулерському розігрується карта федералізації та другої державної мови, вступу до НАТО, триває блюзнірство щодо історичних подій та персон. Майже два десятиліття Україна існує без чіткого бачення державною владою шляхів розвитку, історичної перспективи.

Суспільство вражене зневірою, розгубленістю, соціяльною апатією, бездуховністю, моральним виродженням. Особливо гнітючий, майже безпросвітний стан переживає українське село.

На жаль, в Україні немає жодної політичної сили, яка, маючи беззастережну підтримку народу, взяла б на себе місію виведення народу із прірви. Тому чинні політики мусять нарешті усвідомити всю повноту своєї відповідальности, мусять припинити гризню за посади та важелі влади і домовитися між собою не для задоволення своїх вузьких корпоративних інтересів, а з думкою про вітчизну, яка в усіх нас одна і якій ім'я – Україна.

Поставивши інтереси людей і держави над власними інтересами, вони ще мають шанс реабілітувати себе за бездарно згаяні десятиліття, увійти в історію як рятівники нації і країни.

Якщо ж ні – на них чекатимуть прокляття народу і забуття. Україна рано чи пізно обійдеться без них, але суд історії неминучий.

Члени літературно-мистецького клюбу „Ярославів Вал":

Володимир Загорій – президент Ліґи українських меценатів, доктор фармацевтичних наук; **Михайло Слабошпицький** – виконавчий директор Ліґи українських меценатів, секретар Національної спілки письменників України; **Анатолій Дімаров** – письменник, лавреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка; **Віктор Баранов** – головний редактор журналу „Київ", секретар Національної спілки письменників України; **Володимир Пасько** – генерал-лейтенант медичної служби, доктор медичних наук, Заслужений лікар України; **Віктор Грабовський** – в.о. головного редактора газети „Літературна Україна"; **Микола Берник** – головний редактор медичної газети України „Ваше здоров'я"; **Михайло Ватуляк** – голова Асоціяції видавців та книгорозповсюджувачів Львівщини.

До 20-ої річниці виходу з підпілля Української Греко-Католицької Церкви

КИЇВ. – Указом від 18 вересня Президент України Віктор Ющенко нагородив за вагомий особистий внесок у відродження Української Греко-Католицької Церкви та з нагоди 20-ої річниці її виходу з підпілля орденом Свободи – Івана Геля, громадського діяча з Львова; орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня – о. Григорія Будзинського, колишнього секретаря Комітету захисту Української Греко-Католицької Церкви (посмертно); орденом „За заслуги" III ступеня – о. Михайла Волошина, ігумена монастиря Покрови Пресвятої Богородиці у Вінниці; о. Михайла Гаврилева, ректора духовної семінарії в Римі; о. Володимира-Ярослава Дудкевича, монаха чину св. Василя Великого, синкела у справах монашества Львівської Архиепархії; о. Петра Зеленюха, пароха у селі Калинівка, Львівської області; о. Михайла Нискогуза, пароха церкви святого Йосафата у місті Червоноград, Львівської області; Тараса Сенькова, Єпископа-помічника Стрийської єпархії, Львівська область; о. Володимира Юргу, священика-емерита, Львівська область. *(Інтернет-представництво Президента України)*

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

запрошує шановне громадянство на відкриття академічного сезону 2009-2010 рр.

презентацію першого видання двотомного документального роману

ВАСИЛЯ БАРКИ «ЖОВТИЙ КНЯЗЬ»
Том 1 & 2

У програмі:

Відкриття – Альберт Кіпа, президент УВАН у США;
«Сяйво яке пробиває сірість» (слово про Барку) – проф. Віталій Кейс;
Враження редакторів від роботи над виданням – проф. Ася Гумецька та проф. Євген Федоренко

Доповідь відбудеться:
у неділю, 4-го жовтня 2009 р., о 2-ій год. по полудні в приміщенні УВАН

206 West 100th Street
New York, NY 10025
Tel.: (212) 222-1866

Нова добродійна програма фонду „Діти Чорнобиля за виживання"

Міжнародний фонд „Діти Чорнобиля за виживання" започаткував з серпня цього року нову добродійну програму „Юні таланти України підкорюють світ".

За 17 існування, поряд із сумлінним виконанням чорнобильських програм, фонд накопичив цінний досвід проведення культурно-мистецьких заходів. З 2002 року в рамках урядових програм проводяться благодійні концерти з нагоди чорнобильських роковин; щорічний Всеукраїнський фестиваль дитячої творчости „Пісенний сад" для виконавців віком від 8 до 18 років, лавреати якого представляли Україну та здобували перемоги на міжнародних конкурсах.

Головною метою програми „Юні таланти України підкорюють світ" є просування сучасних досягнень української культури шляхом участи юних митців у міжнародних пісенних конкурсах та художніх виставках (через залучення коштів вітчизняних та закордонних спонзорів і меценатів).

Просимо надати сприяння Міжнародному фонду „Діти Чорнобиля за виживання", а саме надсилати інформацію про міжнародні дитячі культурно-мистецькі заходи, що проводитимуться протягом 2009-2010 у США.

Інформацію просимо надсилати на ім'я президента Фонду Л. Закревської. Електронна пошта: zakrevskyv@rambler.ru. Тел./факс: (380-44) 279-44-91, 279-50-94. Адреса: вул.Володимирська, 3, Київ, 01025 Ukraine.

Копії повідомлень просимо надсилати до Посольства України в США на електронну адресу: voloshyn@ukremb.com.

Посольство України в США

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Славетні вихідці з Полтавщини

Просвітитель народів Поволжя

Василь Пуцек-Григорович

Уродженцем Лохвиці у XVIII ст. був відомий просвітитель народів Поволжя Владика Веніямин (в миру – Василь Пуцек-Григорович), який народився у у 1706 році. Його батько був українцем, а мати – полькою з шляхетської православної сім'ї на прізвище Пуцек.

Після закінчення школи в Лохвиці майбутній Митрополит вступив до Києво-Могилянської академії, де пройшов „нижчу клясу богословія", а згодом був скерований до Казані для праці в Духовній семінарії, де залишився на довгі роки.

1740 року В. Григорович був пострижений в монахи з іменем Веніямин, а згодом рукоположений в ієромонахи. 6 грудня 1744 року, залишаючись на посаді ректора, о. Веніямин отримав звання архимандрита Казанського Спасо-Преображенського монастиря.

В 1746 році його викликали до Санкт-Петербургу, де в 1748 році він був рукоположений у Єпископа Нижегородського та Балахнинського, 1758 року став дійсним членом Синоду, а від 1761 року – Архиєпископом Санкт-Петербурґським та настоятелем Олександро-Невської Лаври, а від 1762 року – Архиєпископом Казанським та Свіяжським.

Під час пугачовського повстання він буцімто розсилав окружні листи, в яких доводив самозванство нового царя „Петра III", а після невдалого штурму та підпалу О. Пугачовим Казані Владика Веніямин був звинувачений у співробітництві з повстанцями і заарештований.

Однак, імператриця Катерина II все ж наказала його звільнити, вибачилась за „прискорбіє и печаль, что Вас уязвляли", написала йому особистого листа, подарувала хреста з 209 діямантів, виділила фонди на будівництво духовних закладів.

Владика Веніямин займався місіонерською діяльністю, вивчив мови ряду поволзьких народів, при ньому було перекладене Священне Писання татарською, марійською, чуваською та удмуртською мовами, але ці рукописи, на жаль, не збереглися. Владика Веніямин дав життя граматикам кількох неросійських народів Поволжя, які до цього були неписемними.

17 березня 1782 року Владика пішов на відпочинок й оселився під Казанню, передавши свою бібліотеку Казанській духовній семінарії, а в червні 1785 року відійшов у вічність. На жаль, зараз від Вознесенського собору, де був похований Владика Веніямин, залишились лише руїни.

Граматика удмуртської мови, складена В. Пуцеком-Григоровичем, стала першою монографічною пам'яткою удмуртської писемності й має велику історичну цінність. Обсяг її 113 сторінок. Поміщений в праці лексичний матеріял передає фонетико-лексичні особливості південного діялекту удмуртської мови.

Таємне „Братство тарасівців"

З багатьох спогадів знаємо, якою важливою подією в національно-культурному житті усієї України початку XX ст. стало відкриття в Полтаві пам'ятника клясикові нової української літератури Іванові Котляревському. До цієї події були безпосередньо причетні члени Всеукраїнської Безпартійної Загальної Демократичної Організації та Революційної Української Партії (РУП) в містах Ромни та Лубни. Вони поширювали свою діяльність і впливи й на наш край.

На подив інтелігенції, від селян Полтавщини на спорудження пам'ятника надійшло близько 3,800 пожертвувань. На початку 1902 року полтавська „Вільна громада" була однією з шести, що складали основу РУП. Серед її провідників був Андрій Жук, уродженець села Вовчик (тепер – Лубенський район), у 1901 році – урядовець з Лубенської повітової управи, член РУП, один з засновників Союзу Визволення України, пізніший член Центрального Комітету Української Соціял-Демократичної Революційної Партії, дипломат, публіцист і кооператор.

Приблизно в цей же час активізувало свою працю на Полтавщині таємне товариство студентської молоді „Братство Тарасівців", одним з ініціяторів якого був Микола Міхновський (1873-1924), який вже у 1902 році разом з братами Шеметами – Сергієм (1875-1957), випускником Технологічного інституту в Санкт-Петербурзі, пізнішим особистим секретарем гетьмана Павла Скоропадського (помер 5 травня 1957 року в австралійському місті Мельборні), та Володимиром (1873-1933), членом першої Державної Думи Росії, одним з засновників львівської газети „Рада", братами Шевченками та Євгеном Любарським заснував Українську Народну Партію, що восени 1905 року почала видавати часопис „Самостійна Україна" у Львові та 17 жовтня 1905 року першу легальну україномовну газету „Хлібороб" в Лубнах, а від 1912 року у Харкові – газету „Сніп".

Блискучий юрист М. Міхновський, який походив з Прилуцького повіту історичної Полтавщини, за студентських часів належав до „Братства Тарасівців", працював пізніше адвокатом у Харкові, став автором програмової праці-трактату „Самостійна Україна" й ідеологом українського націоналізму та державної само-

(Закінчення на стор. 25)

Славетні...

(Закінчення зі стор. 24)

стійности України раніше він мав доступ до вищих кіл московського імперського уряду.

За деякими даними, М. Міхновский мав зустріч з російським імператором Миколою II і запропонував йому відновити політичний статус Переяславських статтей 1654 року для України й створити з числа українців царської армії національне військо. Якраз з ініціятиви М. Міхновського в Києві у березні 1917 року було організовано три військових віча та створено Український військовий клюб ім. Гетьмана Павла Полуботка, а згодом засновано й перший Український полк.

Анатоль Гак (Мартин Задека) пише у своїх спогадах „Від Гуляй-Поля до Ню-Йорку" (Новий Ульм – Філядельфія, 1973 рік), що М. Міхновський „був „кремезний, трохи ніби сутулий, з міцним лобом, з розведеними вусами. Лівий рукав його френча перетинала червона смужечка – ознака, що офіцер дістав поранення на фронті. Обличчя поручникове здалося мені непривітно-похмурим, ніби він був невдоволений, що його турбувало... Пригадую лише, що він якось осторонь тримався від штабних офіцерів... Так само осторонь тримався Міхновський і від солдатської маси... Тільки вже в 1924 році, проглядаючи котрусь київську газету, я прочитав у ній хронікальну замітку: при такій то вулиці, в такому то дворі знайдено труп Миколи Міхновського, що позбавив сам себе життя... Де ж пак: отака міцна фізично й духовно людина, отакий, мовити б, дубелетень і, десь певно змушений до цього складними обставинами тогочасного життя, знайшов собі порятунок у самогубстві. Не хотілося йняти віри.....".

Усі вони – А. Жук, брати Шемети, М. Міхновський народилися в серці України – історичній Полтавщині.

У вирі боротьби

Полтавчанин сотник інж. Антін Кущинський, активний учасник подій й бойових дій в Карпатській Україні (1938-1939), ближче запізнався з полковником Андрієм Мельником, колишнім начальником штабу Армії УНР, а відтак – головою Проводу Українських Націоналістів, який, за словами А. Кущинського, „робив своє діло з фанатичним захопленням, пропо-відуючи ідею соборности українських земель і в хаті хлібосольного панотця, що давав йому притулок, і на полонині при ватрі дідові-вівчареві, ватагові та пастухам...".

В міру наростання української революції російські монархічні, шовіністичні й навіть демократичні кола до неї все більше почали ставитися неґативно, що виявилося в забороні 2-го Всеукраїнського Військового з"їзду, однак, під тиском зукраїнізованих частин російської служби провідний діяч подій першої половини 1917 року у Петрограді та Росії Олександер Керенський, учень батька Володимира Леніна, Іллі Ульянова, юрист за фахом, був змушений анулювати це рішення фактично революційно-колоніяльної відносно України влади.

Більше того, після оприлюднення Першого Універсалу Центральної Ради О. Керенський вдався до переговорів з Українською Центральною Радою, які відбулися в Києві у липні 1917 року й завершилися визнанням Центральної Ради та автономії України від Російської республіки.

Пізніше, вже на еміґрації, О. Керенський провадив діяльність, метою якої було відновлення демократичної Росії, побудованої на справжніх федеративних засадах. Але українсько-російські взаємини наприкінці 1917-початку 1918 року і надалі складалися зовсім по-іншому, і московство з його потягом до руйнування світу і знищення інших народів не могло не викликати опору, в тому числі збройного, апогеєм якого стала героїчна визвольна боротьба Української Повстанської Армії.

До речі, у період цієї безприкладної боротьби Президентом Української Головної Визвольної Ради, тобто провідником воюючої України, було обрано уродженця колишнього сотенного містечка Шишаки на Полтавщині, члена Центральної Ради перших скликань Кирила Осьмака, який загинув у 1960 році, відбувши в московських катівнях 15 років, вісім місяців та три дні, не зрадивши своєму народові та побратимам по національно-визвольній боротьбі.

Один із співкамерників К. Осьмака у своєму повідомленні зверхникам 18 липня 1955 року зазначав, що той (Осьмак): „...залишається дотепер переконаним націоналістом, прибічником цілком самостійної, незалежної України..., говорить, що життя віддав своєму українському народові, за щастя якого боровся – це було і залишається метою його життя..." (Державний архів Служби безпеки України, справа ч. 51279, т. 6, арк. 84).

Це він, К. Осьмак, у своєму листі з тюремної камери до доньки Наталії за неповні три роки до кінця свого земного життя, 12 серпня 1957 року, писав: „...Люби свій край, люби Україну і в житті міцно тримайсь заповітів Великого Кобзаря".

Лише з цих двох напрочуд вимовних за своєю щирістю й патріотичністю цитат переконуємось ще і ще раз: К. Осьмак – справжній герой знедоленої нації, який заслуговує на відзначення нинішньою владою.

А від дня створення УГВР у липні цього року виповнилося 65 літ. Патріотичні й небайдужі люди українського роду брали участь в урочистостях поблизу села Сприня Самбірського району на Львівщині, де у липні 1944 року в умовах суворої конспірації відбувся Великий Збір УГВР.

Олександер Панченко,
Лохвиця, Полтавська область

ПРЕСОВИЙ ФОНД, за серпень 2009 р.

100 дол.	Клебович Володимир	Kensington, CT
	Костик Степан	Nyack, NY
	Сеньйори УНС	Kerhonkson, NY
75	Малецька Кароліна	Toronto, ON
55	Гнатюк Юлія	Montreal, QC
	Почтар Людмила	Scotch Plains, NJ
50	Байлаки Анна і Роман	Mattituck, NY
	Козак Лідія і Христина з нагоди круглої річниці	
	Влодка Воловодюка	Rutherford, NJ
40	Беца Павло	Lorain, OH
36.35	Цап Орест	Winnipeg, MB
35	Феленчак Степан	New Bern, NC
30	Фішер-Слиж Марія	Toronto, OH
	Мостович Леонід	Ponte Vedra Beach, FL
25	Дячук Уляна	Rutherford, NJ
	Андрусяк Марія	Warren, MI
	Коваль Теодор	Webster, NY
	Нагірна Ольга	Islington, ON
	Похмурський Богдан	North Port, FL
	Савчин Євген	Fort Collins, CO
20	Яремчук Юрій	Easton, PA
	Бохно Михайло	Etobicoke, ON
	Буни Ксеня і Том	Indian Head, MD
	Борачок Олег	Madison, WI
	Гафткович Іван	Trenton, NJ
	Копистянський Ярослав	East Northport, NY
	Кривуцькі Марта і Іван	College Park, MD
	Мірчук Микола	Livingston, NJ
	Моравська Леся	Belle Mead, NJ
	Мосійчук Аскольд	Clearwater, FL
	Познахівська Володимира	Toronto, ON
	Прокопович Іриней	Calabasas, CA
	Питель Петро	Twin Lakes, WI
	Ріба Меланія	Wexford, PA
	Романишин Петро	Arvada, CO
15	Козбур Тарас	Buena Park, CA
	Бардин Ігор	Toronto, ON
	Ханас Петро	Oak Lawn, IL
	Клапіщак Наталія	Long Valley, NJ
	Коваль Галина	East Hampton, MA
	Оберишин Ярослав	Jamaica, NY
	Олиник Степан	Washington, DC
15 дол.	Подоляк Євгенія	Lehighton, PA
	Савчук Іван	Philadelphia, PA
	Сєрант Іван	New Yok, NY
	Сиґіда Наталія	East Hanover, NJ
	Тритяк Ольга	Matawan, NJ
	Зайло Еміль	Kissimmee, FL
10	Бартошик Мерійон	Hyattsville, MD
	Блашків Наталія	Cleveland, OH
	Бобиляк Галина	Clifton, NJ
	Бурдин Лев	Middle Village, NY
	Демидовичі Христина	
	і Юрій	Livingston, NJ
	Добчанська Євгенія	New Haven, CT
	Довбня Вікторія	Allentown, NJ
	Ференцевич Юрій	Jersey City, NJ
	Ґамрат Михайло	Montreal, QC
	Ґут Анна	Moretown, VT
	Гурський Петро	Cheltenham, PA
	Яременко Ігор	Fountain Valley, CA
	Кокольський Роман	Sicklerville, NJ
	Кульматицький Володимир	Cedar Knolls, NJ
	Кулинич М.	Jackson Heights, NY
	Кузьма Марія	Venice, FL
	Лончина Орися	Raleigh, NC
	Лушняки Ольга і Микола	Chicago, IL
	Олійник Анна	Philadelphia, PA
	Папіж Олена	Warren, MI
	Петришин Михайло	Walton, KS
	Підлетейчук Микола	Grosse Pt. Woods, MI
	Пєкна Наталія	New Haven, CT
	Пільгуй Дмитро	Philadelphia, PA
	Пінчак Микола	Auburn, NY
	Полішук Володимир	Manchester, NJ
	Репіховський Зеновій	Omaha, NE
	Рузилович Микола	Philadelphia, PA
	Савой Марія	Orland Park, IL
	Сікора Ніна	Parma, OH
	Сірик Іван	Chicago, IL
	Стеткевич Ярослав	Warren, MI
	Сушко Ольга	Baltimore, MD
	Ваврищук Борис	Ocean Springs, MS
5	Головінська Марія	Toms River, NJ
5 дол.	Шрамовят Уляна	Parma, OH
	Біляк Анна	Trenton, NJ
	Харків Олександер	Philadelphia, PA
	Дудинський Дмитро	Minneapolis, MN
	Фурман Петро	Nutley, NJ
	Ґрех Микола	Milwaukee, WI
	Грициняк Ярослав	Freeport, IL
	Гуцал Маркіян	Marle Grove, MN
	Гузик Іван	West Haven, CT
	Каша Семен	Roselle, NJ
	Клос Ольга	Plymouth, MI
	Коблянський Мирон	Charlotte, NC
	Копельців Василь	Columbus, OH
	Косцьолек Іван	Clifton, NJ
	Ковальчук Лідія	New Hope, PA
	Коверко Олег	Chicago, IL
	Козуб Володимир	Syracuse, NY
	Литвинишин Йосиф	Hinsdale, IL
	Медюх Марія	Whippany, NJ
	Мочула Олександра	Clifton, NJ
	Новак Григорій	North Lake, IL
	Новосад Олександер	Daytona Beach, FL
	Пастушок В.	Marcus Hook, PA
	Ровенко Віра	North Port, PA
	Салдан Степан	North Lake, IL
	Шашкевич С.	Torrance, CA
	Скрип Віра	Ft. Lauderdale, FL
	Стубан Франк	Seymour, CT
	Шмайда Марія	New Britain, CT
	Тарасюк Степан	Stratford, CT
	Уздейчук Володимир	Yonkers, NY
	Вальчик Люба	Elizabeth, NJ
	Васів Василь	Clifton, NJ
	Юркевич Марія	East Hanover, NJ
	Заяць Роман	Chicago, IL
4.23	Галабурда Ростислав	Clifton, NJ
2	Пихович Юрій	Prescott Valley, AZ
	Разом:	**1927.58**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

Спогад про музичний садочок Галини Мирошниченко-Кузьми

Св. п. Галина Мирошниченко-Кузьма (в центрі) серед працівників видавництва „Свобода“ (фото з газети „Свобода“, 1994 рік).

Моєю першою вчителькою була Галина Мирошниченко, яка відійшла у засвіти 19 березня цього року. Мені було чотири роки, коли я пішла до музичного садочка, який вона заснувала і провадила.

Це був досить великий гурток дітей, які чудово бавилися і багато навчилися за три роки. Пізніше ходив до музичного садочку також мій молодший брат Андрійко.

Г. Мирошниченко ставила для нас дитячі „опери“, в яких кожний з нас мав ролю. Я була „Сова – старенька вдова“, а також співала ролю „Яблуньки“.

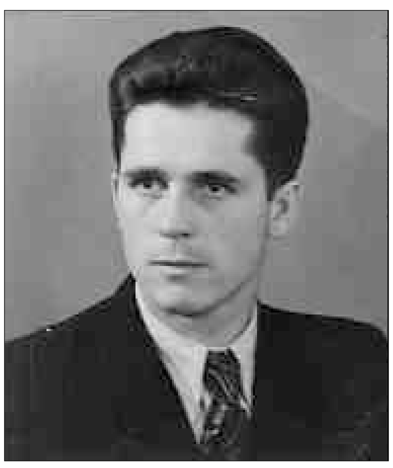
Ми вчилися грати на різних інструментах. Я любила ксилофон і добре грала на ньому – навіть, з великою відвагою, на день св. Миколая. Коли прийшов до нас св. Миколай (проф. Марченко) з ангелами, це зробило на мене дуже велике враження. А коли св. Миколай відійшов разом з ангелами, а на сцені залишилися санки, я дуже зажурилася і переживала, як буде св. Миколай доставляти дарунки іншим чемним дітям. Я пішла зголосити про це Г. Мирошниченко, яка мене запевнила, що нема чим журитися.

Цей та інші моменти мали на мене великий вплив. Пізніше, коли я підросла, я дуже хотіла бути ангелом в музичному садочку. І тому, що я чи не найкраще грала на фортепіяні, я мала можливість стати ангелом. Як ангел, я дуже гарно читала імена всіх чемних дітей, яким св. Миколай приніс подарунки.

Я маю дуже багато гарних споминів з тих часів. Без Г. Мирошниченко і музичного садочка того б не було. Вона мала дуже добрий підхід до дітей і знала, як нас вчити, заохочувати і дати нам певність і відвагу не тільки виступати на сцені, але й на ціле життя.

Марійка Костів,
Ню-Йорк

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність, 11 жовтня 2008 р.,
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

СВ. П.

МИКОЛИ КОГУТА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па.
у неділю, 11 жовтня 2009 р.

Про молитви за упокій душі Покійного
ласкаво просять
дружина Віра Когут і донька Ірина з родиною.

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2009 р.
відійшла у вічність дорога МАМА і БАБУНЯ

СВ. П.

АНГЕЛИНА СЛОБОДИНСЬКА

нар. 17 жовтня 1919 р.

Похорон відбувся в церкві св. Андрія, а відтак на цвинтарі св. Духа в Кемпбил Гол, Н. Й.

Діти – РОМАН з дружиною МАРУСЕЮ
ІРЕНА ТУРИНСЬКА з мужем БОГДАНОМ
Внуки – РОМАН СЛОБОДИНСЬКИЙ і дружина МОРІН
НАТАЛЯ ЛАЙОНС з мужем ДЖАНОМ
ХРИСТЯ КАТРУК з мужем АНДРІЄМ
НАТАЛКА ТУРИНСЬКА.

Вічна Її Пам’ять!

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2009 р.
відійшла у Божу вічність на 89-му році життя
наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ТЕТА

СВ. П.

МАРІЯ СТРУК

нар. 4 січня 1920 р. у Лодині, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в п’ятницю, 18 вересня 2009 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 19 вересня 2009 р. в Українській католицькій церкві св. Миколая в Пассейку, Н. Дж., а відтак на цвинтарі Cedar Lawn в Патерсоні, Н. Дж.

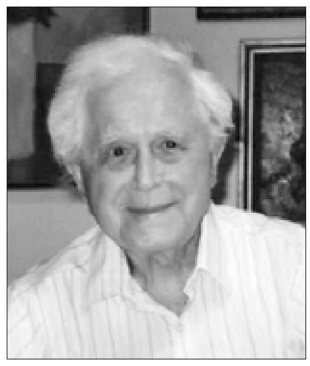
У глибокому смутку залишені:

син – КОНСТАНТИН з дружиною ДЖОЙС
дочка – ХРИСТЯ ШКВАРКО
внучка – ДАРЦЯ ШКВАРКО
племінник– ЮРІЙ ЯЦИНИЧ з дружиною СУЗАН і родиною
ближча і дальша родина в Америці, Україні і Польщі.

Про молитви за душу Покійної просить родина.

Вічна Їй пам’ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає.

**З глибоким смутком повідомляємо,
що 11 вересня 2009 р.
відійшов від нас у вічність
на 95-му році життя.**

св. п.
мґр. СВЯТОСЛАВ Н. КОЦИБАЛА

Прибиті горем:

дружина – ГІЗЕЛЯ з дому СТОЦЬКА
дочка – д-р АРКАДІЯ
шваґерка – СТЕФАНІЯ КОБИЛЕЦЬКА з сином мґр ЯРКОМ і дружиною ПІЯ
діти покійних шваґерок
– ІГОР ТАРАТУЦЬКИЙ з дружиною ДЖОЕН
– СЯНЯ СМИТ з мужем БЕРНІ
– УЛЯНА СТУАРТ з мужем КАРСОНОМ
– ТАНЯ ТАТАРКО
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

ПАРАСТАС був відправлений в середу, 16 вересня 2009 р. в похоронному заведенні Whalen and Ball в Йонкерсі, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 17 вересня в церкві св. Михайла в Йонкерсі, а відтак на Ferncliff Cemetery – Rosewood Mausoleum, Hartsdale, NY.

Замість квітів в пам'ять Покійного родина просила складати пожертви на:

Ukrainian Museum and Library of Stamford, 161 Clenbrook Road, Stamford, CT 06902, або

St. Michael's Ukrainian Catholic Church Building Fund, 21 Shonnard Pl., Yonkers, NY 10703.

**З глибоким жалем і смутком повідомляємо,
що у вівторок, 15 вересня 2009 р.
в Елктон, Мериленд, відійшла у вічність
наша найдорожча
МАМА і БАБЦЯ**

св. п.
ОСИПА МАСЛЯНКА

нар. 12 червня 1923 р. в Чорткові.

Залишилися у глибокому смутку:

син – БОГДАН
донька – РОМАНА з чоловіком ЧАРЛС
внуки – ОЛЕКСАНДЕР і КАТЕРИНА

***Мамо, Ти все будеш близько в наших серцях
і ми ніколи не забудемо твоєї любови.***

Вічна Її Пам'ять!

**Ділимося сумною вісткою, що
7 вересня 2009 року у Фініксі, Арізона
відійшов у вічність дорогий ТАТО і ДІДО**

св. п. МИРОН Р. ЛУЦИШИН

**Народився 22 серпня 1923 року в
с. Юсковичі (тепер Йосипівка), Україна.**

Мирон Луцишин був щирим українським патріотом. Маючи 13 років, вступив до ОУН та боровся за незалежність України понад вісім років, до часу, коли у 1944 році потрапив у німецький полон. Кінця Другої світової війни дочекався в таборі Дахав, котрий був визволений американською 7-ою Армією. Після війни багато помагав українцям в таборах для біженців у Реґенсбурґу та Мюнхені. Він подбав про місце в єврейській синагозі, де можна було відправляти українські католицькі Літургії. Короткий уривок з його життя був увічнений в кижці "Sliders, the Novel", автором якого був Brad Linaweaver. Книжка була видана в США, Англії та Німечині.

У 1950 році Мирон здобув вищу освіту в ділянці політичних наук в University of Heidelberg. Маючи нагоду, прибув до Чикаґо, США. Там же на забаві пізнав Тересу Швабавер з котрою оженився через декілька місяців. В Америці був власником корчми, крамниці, працював помічником у Chicago Orchestra Hall, займався продажем нерухомости та забезпечення. За останніх 18 років свого життя, багато часу та зусилля присвятив сиротам в Україні. Від 1991 року до 2004 року відвідував сиріт в Україні та привозив їм гроші й іншу допомогу.

Коли вже не міг подорожувати, писав статті та збирав фінансову допомогу від діяспори. Мирон був дуже активний в українській громаді. Написав багато статтей на тему сиріт в Україні, політичної ситуації в Україні та боротьби за рідну мову.

Залишилися у смутку:

діти – АНДРІЙ, ЙОСИФ, АЛЕКС, ЯНІНА ЙОРДАК
внуки – АЛЕКСИС, АЛАНА, АНДРІЙ, МІСА, БРАЙС, РОМАН ЛУЦИШИН і МЕЛОДИ ЙОРДАК
багато племінників та племінниць в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Як батько, він завжди поучав та вимагав найкращого від нас. Будемо дуже тужити за ним, бо знаємо, що міг ще багато нас навчити. Його останнім бажанням було бути похованим біля своїх батьків в рідному селі. Його син Алекс виконає це бажання пізніше цього року. Якщо хтось має бажання сконтактуватися з родиною, просимо писати до:

Alex Lucyshyn, 1387 Oak Bend Way, Lawrenceville, GA 30045.

**Український Спортовий Осередок
„Тризуб" у Філядельфії**

**ділиться сумною вісткою зі своїми
членами та українською громадою,
що 14 вересня 2009 р. відійшов у вічність
співосновник та багатолітній член управи
„Тризуба" у Філядельфії**

св. п.
СИДІР НОВАКІВСЬКИЙ

нар. в Богородчанах в Україні.

**Опечаленій дружині Покійного Євгенії,
ближчій і дальшій родині, складаємо глибокі співчуття.**

Вічна Йому пам'ять!

Управа УСО „Тризуб"